

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	168-25/289723
Otsuse kuupäev	19.08.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Innopolis Insenerid OÜ vaidlustus Tallinna Linnavaraameti riigihankes „Nõmme Põhikooli projekteerimine“ (viitenumber 289723) hankija 01.07.2025 otsustele tunnistada vastavaks ja edukaks AS-i Infragate Eesti pakkumus ning kvalifitseerida ja jätta kõrvaldamata AS Infragate Eesti
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Innopolis Insenerid OÜ, esindaja vandeadvokaat Diana Minumets Hankija, Tallinna Linnavaraamet, esindaja Marko Sula Kolmas isik, AS Infragate Eesti, esindaja Tuulikki Laesson
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 8 ja RHS § 192 lg 3 p-i 7 ning RHS § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg 1 alusel

- 1) Jätta läbi vaatamata Innopolis Insenerid OÜ taotlus tühistada Tallinna Linnavaraameti otsustus keelduda 04.07.2025 nõutud andmete esitamisest.
- 2) Rahuldada Innopolis Insenerid OÜ vaidlustus ja tunnistada kehtetuks:
  - Tallinna Linnavaraameti 01.07.2025 käskkirja nr 1.-9/90 p 1 AS-i Infragate Eesti pakkumuse vastavaks tunnistamise osas;
  - Tallinna Linnavaraameti 01.07.2025 käskkirja nr 1.-9/91 p 1 AS-i Infragate Eesti pakkumuse edukaks tunnistamise kohta;
  - Tallinna Linnavaraameti 01.07.2025 käskkirja nr 1.-9/93 p 1 AS-i Infragate Eesti kõrvaldamata jätmise kohta;
  - Tallinna Linnavaraameti 01.07.2025 käskkirja nr 1.-9/93 p 2 AS-i Infragate Eesti kvalifitseerimise kohta.
- 3) Mõista Tallinna Linnavaraametilt Innopolis Insenerid OÜ kasuks välja riigilõiv 1280 eurot ja lepingulise esindaja kulud summas 4000 eurot käibemaksuta.

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole

seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Tallinna Linnavaaramet (edaspidi ka Hankija) avaldas 17.02.2025 riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Nõmme Põhikooli projekteerimine“ (viitenumber 289723) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

01.07.2025 otsustega tunnistas Hankija vastavaks ja edukaks AS-i Infragate Eesti (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumuse ning kvalifitseeris ja jättis kõrvaldamata Kolmanda isiku.

2. 11.07.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Innopolis Insenerid OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija 01.07.2025 otsustele tunnistada vastavaks ja edukaks Kolmanda isiku pakkumus ning kvalifitseerida ja jätta kõrvaldamata Kolmas isik.

Samuti on Vaidlustaja palunud tühistada Hankija otsus keelduda Kolmanda isiku poolt 04.07.2025 nõutud andmete esitamisest (Kolmanda isiku pakkumuses ja kvalitatiivse valiku dokumentides esitatud andmed).

3. Vaidlustuskomisjon teatas 23.07.2025 kirjaga nr 12.2-10/168 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 28.07.2025 ja neile vastamiseks 31.07.2025.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija ja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Innopolis Insenerid OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Vaidlustaja on järgmistel seisukohtadel:

- 1) Vaidlustaja kahtluse kohaselt ei vasta Kolmanda isiku pakkumus „Vastavustingimused“ p-is 6 pakkuja meeskonnale esitatud nõuetele;
- 2) Vaidlustaja kahtluse kohaselt ei ole Kolmas isik esitanud „Vastavustingimused“ p-is 6 pakkuja meeskonnale esitatud nõuete osas tõeseid andmeid, mistõttu ei ole ka Hankija poolt Kolmanda isiku pakkumusele „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ p-idele 5, 6 ja 7 alusel omistatud hindamispunktid õiged.

Samuti on edukaks tunnistamise otsus õigusvastane otsuse loogilise järgnevuse põhimõttest tulenevalt, kuna Vaidlustaja hinnangul on Hankija jätnud Kolmanda isiku põhjendamatult Riigihankest kõrvaldamata, mistõttu tooks eduka pakkuja kõrvaldamine kaasa ka Hankija kohustuse tühistada edukaks tunnistamise otsus;

- 3) Hankija on toime pannud diskretsioonivea ning oleks diskretsiooni õigel teostamisel pidanud Kolmanda isiku Riigihankest RHS § 95 lg 4 p 8 alusel kõrvaldama. Samuti ei saa välistada kõrvaldamise aluse esinemist RHS § 95 lg 4 p 9 alusel, kuna tõenäoliselt on Kolmas isik esitanud pakkumuses valeandmeid enda kvalifikatsiooni tõendamiseks;

4) Vaidlustaja kahtluse kohaselt ei vasta Kolmas isik „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ tingimuse nr 1 kohta esitatud kvalifitseerimise tingimusele. Samuti on vastav otsus õigusvastane otsuste loogilise järgnevuse põhimõttest tulenevalt.

4.2. Hankija oleks pidanud Kolmanda isiku RHS § 95 lg 4 p 8 alusel kõrvaldama

4.2.1. RHS § 95 lg 4 p-s 8 sätestatud kõrvaldamise alus ei puuduta üksnes asjaomast hankemenetlust läbi viiva hankijaga sõlmitud hankelepinguid, vaid kõiki varasemaid hankelepinguid, mille pooleks pakkuja või taotleja on või oli. Sellised lepingud võivad olla sõlmitud ka teiste hankijatega kui see, kelle korraldatavas riigihankes pakkuja või taotleja parasjagu osaleb. Vastupidine lähenemine, mille kohaselt saaks hankija RHS § 95 lg 4 p 8 rakendada vaid seoses tema endaga sõlmitud varasemate hankelepingutega, oleks risti vastupidine sätte eesmärgile anda hankijale võimalus kõrvaldada hankemenetlusest ettevõtja, kes on hankijale teadaolevalt ebausaldusväärne põhjusel, et tema varasemad tööd näitavad, et ta ei suuda või ei soovi hankelepinguid korrektselt täita.

RHS § 95 lg 5 kohaselt kohaldatakse RHS § 95 lg 4 p-e 2-11 riigihanke menetlustes, mis on alanud kolme aasta jooksul lõikes 4 nimetatud teo toimepanemisest või aluse esinemisest arvates. RHS § 95 lg 5 alusel arvestatakse kolmeaastase perioodi algust vastavalt kas teo toimepanemisest või aluse esinemisest.

4.2.2. Kolmas isik on viimase kolme aasta jooksul erinevate hankijatega sõlmitud hankelepinguid oluliselt ja pidevalt rikkunud, mille tõttu on pidanud hankijatele maksuma leppetrahvi ning on ka taganetud lepingust. Kolmas isik on rikkunud vähemalt järgmisi hankelepinguid:

1) Riigihankes viitenumber 274807, 07.06.2024 sõlmitud hankeleping, kus hankijaks on Tallinna Linnavaaramet.

Riigihangete registrist tulenevatest andmetest viivitas Kolmas isik oma kohustuste täitmisega, esitades järelevalveprotseduuride programmi 79-päevase hilinemisega. Samuti esitas Kolmas isik hilinemisega ka koosolekute protokollid ning jättis esitamata aruandluslehed juuni 2024, juuli 2024 ja augusti 2024 kohta. Viimaseks oli eriosa omanikujärelevalve spetsialisti tööaeg oluliselt lühem kui lepingu dokumendis ettenähtud. Omanikujärelevalve teenuse sisuks on pidev järelevalve ehitamise üle ja niivõrd lühiajaline teenuse osutamine ehitusplatsil ei täitnud hankija eesmärki - eelkirjeldatud rikkumise näol tegemist olulise lepingu rikkumisega. Kuivõrd hankeleping sõlmiti eelmisel aastal, siis on rikkumise toimepanemisest möödas vähem kui 3 aastat.

2) Riigihankes viitenumber 269782, 23.01.2024 sõlmitud hankeleping, kus hankijaks oli Tallinna Strateegiakeskus.

Tallinna Strateegiakeskus kohaldas Kolmandale isikule leppetrahvi - tööde üleandmisel oli tegemist lepingu olulise rikkumisega, kuna töö anti korduvalt üle puudustega. Nõuetekohane töö anti üle ja võeti vastu ca 3 kuud hiljem. Selles hankes oli hankeleping sõlmitud 23.01.2024 ning täitmise tähtajaks märgitud 22.05.2024, st tööd pidid olema teostatud 4 kuuga. Arvestades Kolmanda isiku ligi 3-kuulist viivitus, on Vaidlustaja hinnangul tegemist eriti tõsise rikkumisega - tööde teostamise aeg sisuliselt peaaegu kahekordistus. Kuivõrd hankeleping sõlmiti eelmisel aastal, siis on rikkumise toimepanemisest möödas vähem kui 3 aastat.

3) Riigihankes viitenumber 255999, 18.01.2023 sõlmitud hankeleping, kus hankijaks on osaühing Rail Baltic Estonia.

Riigihangete registris oleva selgituse kohaselt määrati Kolmandale isikule järgmistel kuupäevadel järgmistes summas leppetrahvid: 17.10.2023 kogusummas 2900 eurot,

28.02.2024 kogusummas 500 eurot, 02.10.2024 kogusummas 500 eurot. Täpne rikkumiste sisu eRHR-st ei nähtu. Kuivõrd leppetrahvid määrati vähem kui 3 aastat tagasi, siis on need siiski RHS § 95 lg 4 kontekstis siiski aktuaalsed.

4) Riigihankes viitenumber 245132, 08.04.2022 sõlmitud hankeleping, kus hankijaks on osühing Rail Baltic Estonia.

Riigihangete registris olevate andmete kohaselt määrati Kolmandale isikule järgmistel kuupäevadel järgmistes summades leppetrahvid: 27.12.2022 kogusummas 1250 eurot ja 27.01.2023 kogusummas 250 eurot. Täpne rikkumiste sisu ei nähtu. Kuivõrd leppetrahvid määrati vähem kui 3 aastat tagasi, siis on need siiski RHS § 95 lg 4 kontekstis siiski aktuaalsed.

5) Riigihankes viitenumber 239932, 11.10.2021 sõlmitud hankeleping, kus hankijaks oli Transpordiamet.

Transpordiamet määras Kolmandale isikule leppetrahvid tööde teostamise tähtaegade ületamise tõttu. Samuti taganes Transpordiamet osaliselt lepingust VÕS § 116 lg-te 1 ja 3 ning lg 2 p 5 alusel, kuna Kolmas isik ei teinud töö osasid 5 ja 7 lepingukohaselt ümber Transpordiameti poolt antud täiendavateks tähtaegadeks – st, et Kolmas isik pani toime lepingu olulise rikkumise. Kolmas isik rikkus töö osa 5 tähtaega 241 päeva võrra ning töö osas 7 tähtaega 180 päeva võrra. Transpordiamet taganes lepingust 20.04.2023 ning määras Kolmandale isikule leppetrahvi summas 18 900 eurot, st aluse esinemisest on möödas vähem kui 3 aastat.

6) Riigihankes viitenumber 232543, 13.04.2021 sõlmitud hankeleping, kus hankijaks oli Transpordiamet.

Riigihangete registris olevate andmete kohaselt määrati Kolmandale isikule 22.02.2022 leppetrahvi summas 2550 eurot täiendava tähtaja ületamise eest (ületati 3 päeva) ning 19.02.2024 leppetrahvi summas 29 750 eurot täiendava tähtaja rikkumise eest (ületati 35 päeva). Teise leppetrahvi määramisest on möödas vähem kui 3 aastat, mistõttu on see käesoleval hetkel RHS 95 lg 4 kontekstis aktuaalne.

4.2.3. Kolmanda isiku Riigihankest kõrvaldamata jätmise otsus on õigusvastane tulenevalt olulise kaalutlusvea tegemisest Hankija poolt. Nimelt on Hankija kõrvaldama jätmise otsuse tegemisel jätnud sisuliselt kontrollimata, kas Kolmanda isiku suhtes võiks esineda RHS § 95 lg 4 p-s 8 sätestatud alust Kolmanda isiku kõrvaldamise kohta.

Kolmas isik on oluliselt ja pidevalt rikkunud oma varasemaid hankelepinguid ning näidanud üles selge mustri tähtaegade ületamisest. Tegemist ei olnud üksikute või ebaoluliste puudustega hankelepingute täitmisel, vaid järjepideva samasuguste rikkumiste toimepanemisega erinevate hankelepingute täitmisel; rikkumiste esinemine järjestikustel perioodidel viitab pidevale rikkumisele. Hankija on diskretsiooni kohaldanud seega ilmselgelt ebaõigesti.

Hankija diskretsiooniviga seisneb ka selles, et edukaks tunnistamise otsusest ei nähtu kaalutlusi (põhjendusi), mille tõttu otsustas Hankija vaatamata sedavõrd arvukate rikkumiste ja sanktsioonide esinemisele siiski jätta Kolmanda isiku kõrvaldamata.

Seega on vastav otsus ka oluliste põhjenduspuudustega ning kuuluks ainuüksi sel põhjendusel kehtetuks tunnistamisele.

4.3. Võib esineda ka RHS § 95 lg 4 p-st 9 tulenev alus Kolmanda isiku kõrvaldamiseks

Käesolevas asjas on Vaidlustaja enne vaidlustuse esitamist pöördunud Hankija poolt Kolmanda isiku poolt enda kvalifikatsiooni ning vastavuse ning hindamise aluseks olnud andmete väljastamiseks. Hankija keeldus vastavate andmete väljastamiseks, kuna Kolmas isik viitas kõigi nende andmete puhul põhjendamatult enda ärisaladusele.

Seega Kolmanda isiku poolt alusetu viitamine ärisaladusele annab alust kahtluseks, et tegelikkuses on Kolmas isik esitanud nendes punktides toodud nõuetele vastamiseks ning nendes punktides toodud hindamise alusena ebaõigeid ja/või ebatäpseid andmeid.

Vaidlustaja hinnangul esineb seega tõsine kahtlus, et Kolmas isik on esitanud valeandmeid, st et esineb ka RHS § 95 lg 4 p-s 9 sätestatud alus kolmanda isiku Riigihankest kõrvaldamiseks.

4.4. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õigusvastasus

4.4.1. Kuna kõrvaldatud pakkuja ei osale hankemenetluses, ei saa ka Kolmanda isiku pakkumus olla Riigihankes edukaks tunnistatud.

4.4.2. Vaidlustaja kahtluse kohaselt ei ole Kolmas isik esitanud „Vastavustingimused“ p-is 6 pakkuja meeskonnale esitatud nõuete osas tõeseid andmeid, mistõttu ei ole ka Hankija poolt Kolmanda isiku pakkumusele „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ p-idele 5, 6 ja 7 alusel omistatud hindamispunktid õiged.

4.5. Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse õigusvastasus

Vaidlustaja on esitanud vaidlustuse ka Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsusele, kuna Vaidlustaja kahtluse kohaselt ei vasta Kolmanda isiku pakkumus „Vastavustingimused“ p-is 6 pakkuja meeskonnale esitatud nõuetele.

4.6. Kolmanda isiku kui eduka pakkuja kvalifitseerimise otsuse õigusvastasus

Kuna RHS § 104 lg 8 viidatud eduka pakkuja kvalifitseerimise otsust saab teha üksnes edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkuja suhtes (mis ei ole õiguspärane), on õigusvastane ka Kolmanda isiku kui eduka pakkuja kvalifitseerimise otsus. Seetõttu peab ka eelnimetatud otsuse kehtetuks tunnistama.

Samuti on Kolmanda isiku kui eduka pakkuja kvalifitseerimise otsus vaidlustatud sisulistel kaalutlustel, kuna Vaidlustaja kahtluse kohaselt ei vasta kolmas isik „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ tingimuse nr 1 kohta esitatud kvalifitseerimise tingimusele.

4.7. Vaidlustaja vaidlustab ka Hankija otsust keelduda avaldamast osa pakkumuse sisust ning esitab uue taotluse andmete edastamiseks seoses nende andmetega, mille avalikustamist on Vaidlustaja taotlenud juba enne vaidlustuse esitamist.

Kolmas isik on viidanud, et 4 spetsialisti koha esitatud andmed, sh referentsid ja andmed, mille alusel edukas pakkuja tõendas iga spetsialisti vastavus samas punktides toodud kutsekvalifikatsiooni ning kogemuse nõuetele ning mille alusel jagati ka hindamispunkte, on ärisaladus. Vaidlustaja sellega ei nõustu.

Hankija ei ole seotud Kolmanda isiku paljasõnalise väitega, et Vaidlustaja poolt nõutud andmed on konfidentsiaalsed. Nimelt on Euroopa Kohus leidnud, et hankijat ei saa siduda

ettevõtja pelga väitega, et edastatud teave on konfidentsiaalne. Selline ettevõtja peab nimelt tõendama, et teave, mille avalikustamisele ta on vastu, on tõesti konfidentsiaalne, tõendades näiteks, et see sisaldab tehnika- või ärialaseid saladusi, et selle sisu võidakse kasutada konkurentsi moonutamiseks või et teabe avalikustamine võiks olla talle kahjulik. Seega lasub Kolmandal isikul kohustus tõendada, et ärisaladuseks märgitud teave on tõepoolest ärisaladusena käsitletav ja seetõttu konfidentsiaalne. Vaidlustajale teadaolevalt ei ole Kolmas isik andmete ärisaladusena märkimist kuidagi tõendanud ega põhjendanud, miks Vaidlustaja poolt välja nõutud andmed on konfidentsiaalsed.

4.7.1. Tallinna Ringkonnakohus on 03.02.2025 määruses 3-24-3262 leidnud, et spetsialisti CV ei sisalda ärisaladus. Spetsialisti nimi on eelnevalt juba avalikustatud teistes dokumentides. CVs sisalduv töötaja hariduskäik, pädevus ja töökogemus ei ole ärisaladus EKTÄKS § 5 lg 2 tähenduses. Seega puudub alus nimetatud dokumendile juurdepääsu piiramiseks.

Euroopa Liidu kohus on järeldanud, et mis puudutab andmeid, mis ei ole isikuandmed ja milles on märgitud ilma isiku tuvastamise võimaluseta hankelepingu täitmiseks kaasatud füüsiliste või juriidiliste isikute kutsekvalifikatsioon või -oskused, selliselt moodustatud personali suurus ja vorm või ka hankelepingu osa, mille täitmise kavatseb pakkujad edasi anda allhankijatele, siis nende andmete osas tuleb asuda seisukohale, et arvestades nende olulisust edukaks tunnistamisel, nõuavad läbipaistvuse põhimõtte ja õigus tõhusale õiguskaitsevahendile vähemalt seda, et kõik pakkujad saavad tutvuda nende andmete põhisisuga. Seega oleks hankija pidanud võimaldama vaidlustajal tutvuda vähemalt kõigi asjaomase kogemuse kohta esitatud teabe põhisisuga ja seda kogemust kinnitavate viidetega, isegi, kui isikute nimed oleksid eemaldatud.

Hankijale hankemenetluse käigus edastatud teabe avalikustamisest ei saa keelduda, kui sellel teabel, mis on küll kõnealuses hankemenetluses asjakohane, ei ole nende ettevõtjate laiemate tegevuse raames mingit kaubanduslikku väärtust. Vaidlustaja leiab, et Kolmanda isiku töökogemusel ja CV-l puudub mistahes kaubanduslik väärtus, mille alusel peaks eelnimetatud andmeid käsitlema konfidentsiaalsetena. Kolmas isik ega Hankija pole vastupidist tõendanud.

4.7.2. Kolmanda isiku seisukoht, et referentsid on ärisaladuseks, ei ole kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga ega ka Kolmanda isiku enda käitumisega. Euroopa Kohus on leidnud, et andmed, mis puutuvad kõigepealt pakkujate asjakohast kogemust ja varem täidetud lepingute viiteid, mis nad on oma pakkumustele selle kogemuse ja nende võimaluste kinnituseks lisanud, ei saa pidada tervikuna konfidentsiaalseks. Ettevõtja ei saa nõuda (ega ise määrata), et varem sõlmitud lepingute või täidetud projektide loetelu, mille alusel ta on omandanud asjaomase hankelepingu jaoks varasema asjakohase kogemuse ja viiteid, mis võimaldavad seda kogemust tõendada, käsitletaks tervikuna või valdavalt osas konfidentsiaalsena.

Vaidlustajale jääb arusaamatuks, kuidas saab Kolmas isik väita, et tema referentsid on ärisaladuseks, kui ta ise avaldab need enda veebilehel kõikidele kättesaadavalt.

Kolmanda isiku „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ tingimuse nr 1 kohta esitatud 2 referentsobjekti andmete avaldamine aitab tagada Riigihanke suuremat läbipaistvust ning annab Vaidlustajale võimaluse veenduda referentside sobivuses või eelistes enda referentsidega võrreldes (sh veenduda, et referentsid vastavad nõutud tingimustele ning Kolmas isik pole esitanud valeandmeid). Kuivõrd referentsid ei ole juba iseenesest konfidentsiaalsed, nagu Vaidlustaja eelnevalt selgitas, puudub põhjus keelduda referentside Vaidlustajale edastamisest.

4.7.3. Hankija poolt pakkujate taotluste rahuldamine kvalifitseerida ärisaladuseks kogu teave, mida pakkuja ei soovi konkureeritavatele pakkujatele avaldada, võib kahjustada mitte üksnes läbipaistvuse põhimõtte ka konfidentsiaalsuse kaitse vahelist tasakaalu, vaid ka tõhusa õiguskaitse nõudeid ja hea halduse üldpõhimõtet, millest tuleneb põhjendamiskohustus.

Läbipaistvus tagab, et kõik pakkujad saavad võrdsed võimalused hanke tingimuste ja hindamiskriteeriumite mõistmiseks ning nende rakendamise kontrollimiseks. Ilma piisava teabeta oleks võimatu oma õigusi kaitsta või Riigihanke läbiviimist vaidlustada.

Käesolevas asjas ei saa Vaidlustaja kohaselt hinnata, kas kvalifitseerimiseks hankepassis esitatud Kolmanda isiku referentsobjektid vastavad nõuetele (st veenduda kvalifitseerimise otsuse õiguspärasuses) ega kas vastavuse tõendamiseks esitatud Kolmanda isiku kogemuse/referentsobjektide vastavad nõutele (st veenduda vastavaks tunnistamise otsuse õiguspärasuses). Kuna arhitekti, projektijuhi ja sisearhitekti kogemused annavad Riigihankes ka punkte, siis on tegemist määrava tähendusega andmetega, mille kontrollimiseks on Vaidlustajal õigustatud huvi - seda veel enamgi, et Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste vahe oli minimaalne (vaid 2,55 punkti).

Seetõttu palub Vaidlustaja tühistada Hankija otsus keelduda avaldamast osa Kolmanda isiku pakkumuse sisust ning rahuldada Vaidlustaja taotlus andmete väljaandmiseks.

4.8. Vaidlustaja esitas täiendavad seisukohad.

4.8.1. Hankija vastuses esitatud selgitused kinnitavad Vaidlustaja seisukohta, et Hankija on RHS § 95 lg 4 p-ist 8 tuleneva diskretsiooni teostamisel rikkunud kaalutlusreegleid.

4.8.1.1. Hankija selgituste kohaselt on Hankija lähtunud Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmisel vaidlustuskomisjoni 09.05.2025 otsustest ühendatud vaidlustusasjades 95-25/289468,289472 ja 16.10.2024 otsustest vaidlustusasjas 182-24/281935, millega vaidlustuskomisjon tunnistas viidatud riigihangetes RHS § 95 lg 4 p 8 alusel vastuvõetud Kolmanda isiku kõrvaldamise otsused õigusvastaseks ja kehtetuks. Nii on Hankija seisukohal, et Kolmanda isiku kõrvaldamine käesolevast hankemenetlusest olnuks viidatud vaidlustuskomisjoni otsustega vastuolus. Hankija eksib.

Hankija on Riigihankes pannud toime diskretsioonivea, kui on tuginenud kõrvaldamata jätmisel viidatud vaidlustuskomisjoni otsustes tehtud põhjendustele, milles vaidlustuskomisjon tunnistas riigihangetes viitenumbritega 274807, 269782 ning 281935 hankija vastuvõetud Kolmanda isiku kõrvaldamise otsused õigusvastaseks. Nimelt viidatud lahendites olid asjaolud hoopis teised (kõrvaldamise aluseks olid hankija enda lepingud ning kõrvaldamise otsused olid eelkõige põhjendamispuudusega), mistõttu on Hankija lähtunud käesolevas hankemenetluses valedest kaalutlustest.

Diskretsiooniveaks on muuhulgas see, kui Hankija lähtub otsuse tegemisel asjakohatutest kaalutlustest ega võta arvesse kõiki olulisi asjaolusid (vt analoogia korras HMS § 4 lg 2). Riigikohus on praktikas korduvalt kinnitanud, et oluliseks kaalutlusveaks on muuhulgas see, kui haldusorgan ei ole kaalutlusõigust teostanud, on lähtunud sobimatutest või ebaõigetest kaalutlustest või jätnud mõne olulise asjaolu tähelepanuta.

Vaidlustaja on aga toonud vaidlustuses aga välja põhjaliku ülevaate sellest, kuidas riigihangete registri andmete kohaselt on Kolmas isik rikkunud oluliselt kuute erinevat hankelepingat.

Asjaolu, et hankijad ei suutnud oma otsuseid vaidlustuskomisjoni jaoks piisavalt põhjendada ning nõustused mugavusest või praktilistel kaalutlustel vaidlustuskomisjoni poolt tehtud otsusega, ei näita vähimalgi määral seda, et Hankija oleks Kolmanda isiku kõrvaldamise üle otsustamisel kohaldanud RHS § 95 lg 4 p 8 tulenevat diskretsiooni õiguspäraselt Riigihanke menetluses. Vaidlustuskomisjoni otsused teistes riigihanke menetlustes pole siduvad Riigihankes tehtavatele otsustele. Asjaolu, et vaidlustuskomisjon luges teistes menetlustes tehtud otsused õigusvastaseks, ei võta Hankijalt õigust ja kohustust teostada kohaselt diskretsiooni käesolevas hankemenetluses. Kohtupraktika kohaselt on diskretsiooni kasutamine juhtudel, kus seadus näeb ette diskretsiooni, mitte üksnes administratsiooni õigus, vaid ka kohustus. Praegusel juhul näitavad Hankija poolt esitatud selgitused, et Hankija on lähtunud Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmisel ekslikust arusaamast, justkui oleks selline teguviis vastuolus eelviidatud vaidlustuskomisjoni otsustega.

4.8.1.2. Ei ole eluliselt usutav, et Hankija arvamus ja suhtumine Kolmanda isiku usaldusväärsuse ning ainuüksi Tallinna linna asutustega sõlmitud lepingu rikkumiste baasilt oleks tegelikkuses muutunud vaid seetõttu, et vaidlustuskomisjon luges teistes riigihangetes tehtud Kolmanda isiku kõrvaldamise otsuseid selle põhjenduspärsuste ja otsustes viidatud aluste ebapiisavuse tõttu õigusvastaseks. Asjaolu, et vaidlustuskomisjon luges teistes menetlustes tehtud otsused õigusvastaseks, ei võta Hankijalt õigust ja kohustust teostada kohaselt diskretsiooni käesolevas hankemenetluses. Seega on Hankija rajanud Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsuse valedete kaalutlustele, mistõttu on Hankija toime pannud diskretsioonivea.

4.8.1.3. Arusaamatu on ka Kolmanda isiku vastuses esitatud seisukoht, mille kohaselt ei pidanud Hankijal tekkima kahtlust Kolmanda isiku usaldusväärsuses põhjusel, et mitte ükski Vaidlustaja poolt välja toodud Kolmanda isiku poolt oluliselt rikutud hankelepingud ei ühti praeguse Riigihanke esemega, st pole seotud projekteerimistööde hankelepinguga. Esiteks on vastav väide otseselt vale: riigihangete viitenumbrid 269782, 239932 ning 232543 esemeks olid projekteerimistööd (lisaks riigihanked viitenumbrid 255999 ja 245132 on mh seotud ehitustööde tööprojekti koostamise alase konsultatsiooniga). Teiseks ei ole RHS § 95 lg 4 p 8 sätestatud kõrvaldamise aluse koosseis piiratud kitsalt sama hanke esemega, vaid pakkuja usaldusväärsust võib kahtluse alla seada erinevate esemetega hankelepingute rikkumised.

4.8.1.4. Hankija kontrollkohustuse täitmata jätmist ning diskretsiooniviga Kolmanda isiku RHS § 95 lg 4 p 8 alusel kõrvaldamata jätmisel tõendavad ka Hankija poolt vastuse lisades 2 ja 3 esitatud tõendid.

Hankija ja Rail Baltic Estonia vahel peetud kirjavahetuses (Hankija vastuse lisa 2) on Rail Baltic Estonia oma 04.03.2025 e-kirjas Hankijale kinnitanud, et: „*Riigihangete registrisse märgitud AS Infragate Eesti lepingute rikkumised viidatud riigihangetes on olulised ja pidevad ning nendega rikuti hankelepingu olulisi tingimusi.*“ Ometi pole Hankija seda infot kõrvaldamata jätmisel arvesse võtnud, sh eriti veel kogumis teiste hankelepingute oluliste rikkumistega. Diskretsiooniviga on muuhulgas see, kui Hankija on kaalutusõiguse teostamisel jätnud mõne olulise asjaolu tähelepanuta.

Hankija ja Transpordiameti kirjavahetuses (Hankija vastuse lisa 3) on Transpordiamet 30.04.2025 selgitanud seoses riigihangete registrisse riigihanke viitenumber 239932 osas näitab, et Hankija pole küsinud Transpordiametilt aga mistahes selgitust riigihankes viitenumbrid 232543 19.02.2024 kohaldatud lepptrahvi kohta summas 29 750 eurot, mis riigihangete registri andmete kohaselt määrati täiendava tähtaja rikkumise eest (ületati 35

päeva). Hankija ka vastuses ei väida, et oleks selle rikkumise ja sanktsiooni kohta Transpordiametilt selgitusi küsinud või täpsemalt uurinud.

On ilmne, et Transpordiametilt ning osaühingult Rail Baltic Estonialt Kolmanda isiku poolt 3 erineva hankelepingu puhul korduvate ja oluliste rikkumiste toimepanemise kohta (seda lisaks Tallinna linna asutustega sõlmitud ja teadaoleva 2 lepingu rikkumisele) kinnituse saamisel on Hankija vastavat infot lihtsalt eiranud. Õiguspärase kaalumise korral ei saanuks Hankija jõuda järelduseni, et RHS § 95 lg 4 p 8 sätestatud alus Kolmanda isiku kõrvaldamiseks ei ole täidetud. Et Hankija vastavat infot ja kinnitusi eiras, näitab ka ainuüksi asjaolu, et Hankija lähtus kõrvaldamata jätmisel vaid ekslikust arvamusest, et vaidlustuskomisjoni 09.05.2025 otsuse ja 16.10.2024 otsuse tõttu ta Kolmandat isikut enam hankemenetlustest kõrvaldada ei saa.

4.8.1.5. Hankijal on ühtviisi kohustus kontrollida nii kohustuslike kui ka vabatahtlike kõrvaldamise aluste puudumist. Vabatahtlike kõrvaldamise aluste "vabatahtlikkus" seisneb selles, et hankijal on vaba valik, kas ettevõtja nende esinemisel kõrvaldada või mitte, kuid mitte selles, kas nende aluste esinemist kontrollida.

4.8.1.6. Ebaõige on Kolmanda isiku järeldus, mille kohaselt näitab asjaolu, et prague Hankija ega ka Tallinna linna teine allasutus Tallinna Strateegiakeskus pole pidanud vajalikuks Kolmandat isikut nendega riigihanke viitenumbri 274807 ja 269782 tulemusena sõlmitud hankelepingu rikkumise tõttu hankemenetlusest kõrvaldada, et kumbki hankija ei pea viidatud hankelepingu rikkumist oluliseks. Vaidlustuskomisjoni 09.05.2025 otsusest nähtub sootuks vastupidine - mõlemad hankijad on pidanud Kolmanda isiku kõrvaldamise alusena piisavaks ainuüksi nende enda negatiivset kogemust ning on järjekindlalt viidanud Kolmanda isiku puhul lepingu täitmiseks vajaliku usaldusväärse puudumisele. Asjaolu, et vaidlustuskomisjon luges vastavate hankijate kõrvaldamise otsused eelkõige põhjendamispuuduse tõttu õigusvastaseks, ei tähenda, et hankijate tegelikud hinnangud Kolmanda isiku usaldusväärse või rikkumiste olulisuse osas saaksid või oleksid seetõttu diametraalselt muutunud. Nagu Vaidlustaja on eespool selgitanud, jättis Hankija Kolmanda isiku käesolevast Riigihankest kõrvaldamata vaid põhjusel, et arvas ekslikult viidatud vaidlustuskomisjoni otsusega vastuollu minevat.

4.8.2. Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse õigusvastasus

Hankija vastuse lisas 1 (kinnikaetud osadega) esitatud selgituste pinnalt on Vaidlustajal Kolmanda isiku pakkumuse vastavuse osas järgmised kahtlused.

4.8.2.1. Esiteks ei nähtu Hankija selgitustest, et Hankija oleks kontrollinud, kas Kolmanda isiku pakkumuses esitatud spetsialisti (arhitekti, projektijuhi, sisearhitekti, BIM-koordinaatori) kogemuse tõendamiseks esitatud referentsobjekti puhul on täidetud tingimus, mille kohaselt on need teostatud mudelprojekteerimisena (BIM).

4.8.2.2. Teiseks, Hankija vastuse lisas 1 esitatud selgitusest ei nähtu ka seda, et Hankija oleks kontrollinud, kas Kolmanda isiku spetsialistide kogemuse tõendamiseks esitatud referentsobjekti valmimine (st tellijale üle antud ja tellija poolt vastu võetud) jääb „Vastavustingimuste“ p-s 6 nõutud referentsperioodi - 60 kuud - sisse. Oluline on, et nii eelkui põhiprojekti staadiumite valmimine (tellijale üle antud ja tellija poolt vastu võetud) jääb referentsperioodi sisse ning tundub, et seda ei ole Hankija kontrollinud. Isikureferentside puhul peab eelprojekt olema valminud ja Tellija poolt kinnitatud mitte varem kui (st peale)

17.02.2020 ning põhiprojekt peab olema üle antud mitte hiljem kui 17.02.2025.

Hankija selgitusest ei nähtu, et Hankija oleks seda kontrollinud. Olgugi, et seda on samuti lihtne ehtisregistrist kontrollida.

4.8.2.3. Kolmandaks, Hankija selgitusest ei nähtu, et Hankija oleks arhitekti ning sisearhitekti kogemuse tõendamiseks esitatud referentsobjekti puhul kontrollinud, kas lepinguliste tööde maht hõlmas kogu referentsobjekti so. kogu 5194,5 m² arhitekti puhul ning 6346,9 m² sisearhitekti puhul. Kui projektijuhi ning BIM-koordinaatori puhul sai Hankija veenduda nende osalemisest ja tööde mahust vastavate tellijate kinnituse alusel, siis arhitekti ja sisearhitekti puhul Hankija seda kontrollinud pole. Pelgalt ehtisregistri andmed ei ole piisavad, et hinnata konkreetsete isikute poolt täidetud lepingu mahtu ja omandatud kogemust. Kui pakutud arhitekt või sisearhitekt täitis ainult mõnda selle osa, siis referentsina saab arvesse minna ainult lepinguga kaetud ja spetsialisti poolt reaalselt teostatud töömahu m² osa.

4.8.2.4. Neljandaks, Hankija vastuse lisas 1 esitatud selgituse alusel on Vaidlustajal kahtlus, et pakkuja meeskond ei vasta sisearhitekti kogemuse osas eeltoodud nõudele, mille kohaselt peab sisearhitektil olema kogemus Riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul sisearhitektina vähemalt ühe üle 5000 m² suletud netopinnaga hankelepingu esemega sarnase projekteerimistööde lepingu täitmisel. Nimelt Hankija selgituse kohaselt ei olnud pakutud sisearhitekt ainus referentsobjekti sisearhitekt (oli üheks sisearhitektiks), mistõttu ei ole Hankija kontrollinud, millist rolli ja millises ulatuses (m²) mängis vastava referentsobjekti sisearhitektuurse lahenduse teostamisel just pakutud isik.

Nimelt senisest EK ja Eesti hankeasjade praktikast väljakujunenud reegli kohaselt tuleb Hankijal lepingu täitmisel osalevate isikute paljususe (ühispakkujate või alltöövõtu ahela) korral kogemusenõude täitmise tuvastamiseks selgitada välja konkreetse ettevõtja reaalne panus ja osalus (rahaline maht) referentslepingu täitmisel. Kuigi vastav kohtupraktika puudutab eelkõige ühispakkujate ning alltöövõtu ahelas kogemuse omandamise problemaatikat, on see analoogia alusel ülekantav ka spetsialistide kogemuse tuvastamisele. Ka spetsialist ei saa väita kogemuse omandamist referentsobjekti täitmisel, kui ta pole tõhusalt vastavate tööde täitmisel osalenud.

Eelnevast nähtub, et Hankija ei tohi kogemust jaatada pelgalt isiku formaalsest osalemisest lepingu täitmisel (nt lepingupartneriks olemisel), vaid kogemuse omandamiseks peab vastav isik osalema tõhusalt ja tegelikult vastavate tööde teostamisel. Nii ka praegusel juhul ei saa Hankija omistada Kolmanda isiku sisearhitektile kogu 6346,9 m² hoone sisekujunduse projekti teostamisega (st hoone sisearhitekti rolliga) seotud kogemuse juhul, kui tegelikkuses vastav isik kogu hoone sisearhitektuurst projekti ei teostanud (nt teostas ainult elektriplaani või valgustuslahenduse vm konkreetse osa). Hankija ei ole seda kontrollinud, mistõttu on vastavustingimus sisuliselt kontrollimata.

Kui Hankija seda kontrollinud pole, on Hankija enda kontrollikohustust rikkunud ning vastavaks tunnistamise otsus õigusvastane.

4.8.3. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õigusvastasus

Vaidlustajal on Hankija vastuse lisas 1 p-is 2 esitatud selgituse pinnalt tekkinud kahtlus, et Hankija poolt Kolmanda isiku pakkumusele sisearhitekti kogemuse eest 5 hindepunkti

omistamine võib olla õigusvastane.

Esiteks nähtub Hankija selgitusest, et Kolmanda isiku sisearhitekti kogemuse eest hindepunktide saamiseks esitas Kolmas isik referentsobjekti, mille puhul on pakutav isik vaid üheks hoone sisearhitektiks, st sisearhitekte oli veel.

Hankija ei ole selgeks teinud, millist rolli teostas pakutud sisearhitekt vastava hoone sisearhitektuurse projekti teostamisel (hoonete või hoonete kompleksi projekteerimistöödel eelprojekti ja põhi- ja/või tööprojekti staadiumis) ning kas tema puhul saab jaatada sisearhitekti rollis kogemuse omandamist tingimusi järgi nõutud projekti staadiumite ja kogu hoone osas. Hankija selgitustest ei nähtu vastava aspekti kontrollimist, mistõttu on võimalik, et Hankija on omistanud vastava hindamiskriteeriumi eest Kolmandale isikule põhjendamatult 5 hindepunkti.

Teiseks, Hankija vastusest ei nähtu ka seda, et Hankija oleks kontrollinud, kas Kolmanda isiku sisearhitekti kogemuse eest 12632 EHR kasutusviisiga referentsobjekti osad annavad kokku hindamiskriteeriumis nõutud minimaalsed $m^2 - 5000 m^2$. Muu kui 12632 kasutusviisiga hooneosade m^2 ei tohi lugeda referentsi osaks, sest nõutud on kindlat kasutusviisi.

Viidatud hindepunkti omistamata jätmisel on sealjuures pakkujate paremusjärjestuse tekkimisel oluline tähtsus, kuna vastavate punktide andmata jätmise korral saanuks suurim arv hindepunkte hoopis Vaidlustaja pakkumus. Seega ei ole Hankija tuvastanud kohaselt hindepunktide andmise aluseks olevad asjaolud, mistõttu on Kolmanda isiku edukaks tunnistamise otsus õigusvastane.

4.8.4. Kolmanda isiku kvalifitseerimise otsuse õigusvastasus

Hankija vastuse lisas 1 p-s 3 esitatud selgituste pinnalt on Vaidlustaja tuvastanud, et Kolmas isik ei vasta „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ tingimuse nr 1 kohta esitatud kvalifitseerimise tingimusele.

4.8.4.1. Esiteks põhjusel, et Kolmanda isiku hankepassis nimetatud teine referentsobjekti – riigihanke viitenumber 213714 tulemusena valminud hoone ehitisregistri koodiga 120308791 - projekteerimistööd pole teostatud (üle antud) tingimuses nõutud Riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul (st perioodil 17.02.2022 kuni 17.02.2025) ja seda mitte üheski tingimuses nõutud projekti staadiumis: st ei eel-, põhi ega tööprojekti staadiumis.

Viidatud referentsobjekti puhul nähtub aga avalikest andmetest, et eel-, põhi- ega ka tööprojekti üleandmine ei mahu nõutud referentsperioodi, kuna need anti hankijale üle enne 17.02.2022.

Vaidlustaja tõendab seda järgmiste asjaoludega:

- 1) eRHR andmete kohaselt on Riigihanke viitenumber 213714 hankeleping sõlmitud 13.11.2019 ning eRHR avaldatud hankelepingu projekti (lk. 2) kohaselt kestab projekteerimisperiood vaid 9 kuud, st pidi olema lõpetatud hiljemalt 13.08.2020;
- 2) ehitisregistri info kohaselt on eelprojekti alusel esitatud ehitusloa taotlus juba 15.05.2020 ja ehitusluba väljastatud 26.05.2020, st eelprojekt pidi olema valmis ning hankijale üle antud enne 15.05.2020;
- 3) ka arhitektuurse osa eelprojekti kirjanurgas on kuupäev 13.12.2019 ja muudatus 07.04.2020 (joonis „TE46_EP_AR-5-08_v02_1korruse-plaan_2020-04-07.pdf“ liites ja

kirjanurga kuvatõmmis all);

- 4) ehitamise alustamise teatis on kuupäevaga 19.01.2021;
- 5) valminud põhi- ja tööprojektide alusel on 09.10.2020 kuulutatud välja ehitustööde riigihange viitenumber 228314, mille leping on sõlmitud 8.01.2021 (<https://riigihanked.riik.ee/rhrweb/#/procurement/2445232/contracts/5368566>), mille tehnilises kirjelduses on selgelt välja toodud, et ehitusprojekti on koostanud Kolmas isik;
- 6) ehitushanke (viitenumber 228314) aluseks olnud põhiprojekti/tööprojekti kuupäev on 13.07.2020 (seletuskirja tiitelleht „AR-0-01 Tiitelleht“ liites ja kuvatõmmis all, mis ühtib täpselt projekteerimise lepingus ettenähtud 9 kuulise projekteerimisperioodiga);
- 7) ehitisregistri andmetel on Kolmas isik ka viidatud objekti tööprojekti koostanud 07.04.2021.

Eelnevast nähtuvalt on avalike andmete alusel üheselt tuvastatud, et hoone ehitisregistri koodiga 120308791 projekteerimistööd on teostatud varem kui 36 kuud enne Riigihanke väljakuulutamist (17.02.2025). Seda nii eel-, põhi kui ka tööprojekti staadiumis - olgugi, et nõudele mittevastavusest piisab sellest, et eelprojekti või põhiprojekti valmimine ei mahu nõutud perioodi sisse. Seega on ilmne, et kolmanda isiku poolt kvalifitseerimiseks esitatud objekt ei täida viidatud kvalifitseerimise tingimust.

4.8.4.2. Teiseks põhjusel, et hoone ehitisregistri koodiga 120308791 ei vasta ka „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ tingimus nr 1 alapunktis b) sätestatud tingimusele, mille kohaselt peab referentsobjekt olema projekteeritud majandus- ja taristuministri 02.06.2015 määrusega nr 51 kinnitatud „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu“ koodiga 12600 tähistatud hoone, hooneosa või hoonete kompleks, milles projekteerimistööde maht on vähemalt 5000 m² suletud netopinna arvestuses. Ehitisregistri andmete kohaselt on hoone ehitisregistri koodiga 120308791 peamise kasutusotstarbe järgne pind on 2865,6 m², mis ei täida nõutud 5000 m² mahtu.

Seega Kolmanda isiku poolt kvalifitseerimiseks esitatud objekt ei täida viidatud kvalifitseerimise tingimust ka alapunkti b) osas.

5. Hankija, Tallinna Linnavaraamet, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Hankija langetas Riigihankes otsused kolme järgmise käskkirjaga:

- 1) LVA juhataja 01.07.2025 käskkiri nr 1.-9/90, millega tunnistas Riigihankele esitatud osad pakkumused vastavaks ning osad lükkas tagasi;
- 2) LVA juhataja 01.07.2025 käskkiri nr 1.-9/91, millega hindas pakkumusi ja valis välja eduka pakkumuse;
- 3) LVA juhataja 01.07.2025 käskkiri nr 1.-9/93, millega kvalifitseeris ja jättis hankemenetlusest kõrvaldamata eduka pakkuja. Nimetatud käskkirjadega tunnistati mh AS Infragate Eesti Riigihankele esitatud pakkumus vastavaks ja edukaks, samuti kvalifitseeriti Infragate Eesti ja teda ei kõrvaldatud hankemenetlusest.

5.2. Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise osas on õiguspärane ning Vaidlustaja kahtlus, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta „Vastavustingimuste“ p-is 6 esitatud nõuetele, ei vasta tõele.

Kolmas isik on märkinud oma pakkumuses, et isikute CV-sid ja ettevõtte referentse peavad nad ärisaladuseks, siis täpsemad selgitused Kolmanda isiku pakkumuse „Vastavustingimuste“ p-is 6 esitatud meeskonna nõuetele vastavuse osas on lisas 1.

Alusetu on vaidlustuses esitatud kahtlused, et Kolmas isik ei ole oma pakkumuses „Vastavustingimuste“ p-is 6 esitatud meeskonna osas tõeseid andmeid esitanud ning Kolmanda isiku pakkumuse hindamisel ei ole „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ punktidele 5, 6 ja 7 alusel omistatud hindamispunktid õiged.

5.3. Hankija otsus Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise osas ei ole Hankija toime pannud diskretsiooniviga. Hankija otsus mitte kõrvaldada Kolmandat isikut põhineb riigihangete „Katleri 6 sotsiaalmaja moodulrenoveerimise omanikujärelevalve“ (viitenumber 289468) ja „Akadeemia tee 32 sotsiaalmaja moodulrenoveerimise omanikujärelevalve“ (viitenumber 289472) varasemalt tehtud vaidlustuskomisjoni 09.05.2025 vaidlustusasjas 95-25/289468/289472 tehtud otsusel.

5.3.1. Kolmas isik on rikkunud Tallinnaga sõlmitud lepingu Tammsaare tee 135 LVA-ga (riigihankes viitenumbriga 274807 07.06.2024 sõlmitud hankeleping) ja Vormsi roheala leping Tallinna Strateegiakeskusega (riigihankes viitenumber 269782 23.01.2024 sõlmitud hankeleping). Nimetatud lepingute osas on vaidlustuskomisjon teinud nimetatud otsuse, milles on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Kolmanda isiku lepingute rikkumised ei ole olnud olulised.

Kuna vaidlustuskomisjon leidis, et eelnevalt nimetatud Kolmanda isiku lepingute rikkumised ei ole olnud olulised, siis ei olnud vaidlustuskomisjon jaoks vajalik enam ka kaalutleda ja hinnata, kas rikkumised olid olulised või pidevad ning kas rikkumise tulemusena on lepingust taganatud, leping üles öeldud, hinda alandatud, kahju hüvitatud või makstud leppetrahvi. Hankijal ei olnud samade lepingurikkumiste osas Kolmandat isikut kõrvaldanud Riigihankest, kuna sel juhul minnakse vastuollu vaidlustuskomisjoni otsusega.

5.3.2. Kolmas isik on rikkunud riigihangete viitenumbrid 255999 ja 245132 alusel sõlmitud lepinguid. Hankija on varasema riigihanke viitenumber 274807 menetlemise jooksul küsinud 01.03.2025 osaühingu Rail Baltic Estonia poolset täpsemat informatsiooni nimetatud lepingute rikkumiste osas. Vastuse (lisa 2) alusel ei saadud lepingu rikkumiste osas pakkuja kõrvaldamiseks piisavalt detailset informatsiooni ning lisaks on osaühing Rail Baltic Estonia kirjavahetuses välja toodud: „*Pärast leppetrahvi jõustumist, on lepingupartner lepingu täitmist konkreetsetes küsimuses nõuetekohaselt täitma asunud.*“

Seega ei olnud Hankijal võimalik teha piisavalt veenvalt põhjendatud kaalutusotsust Kolmanda isiku kõrvaldamiseks, mis vastaks RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel üheaegselt kõikidele tingimustele. Kuna varasema hankemenetluse viitenumber 274807 jooksul on vaidlustuses nimetatud osaühingu Rail Baltic Estonia lepingu rikkumiste osas asjaolusid uurinud, siis ei hakanud Riigihanke otsuse tegemisel seda uuesti tegema. Lepingu rikkumise aluse (RHS §95 lg 4 p 8) esinemisel on iga hankija enda otsustada, kuna tegu on vabatahtliku kõrvaldamise alusega. RHS § 96 lg 5 kohaselt teeb hankija pakkuja või taotleja hankemenetlusest kõrvaldamisel põhjendatud kirjaliku otsuse. Vastavalt RHS § 96 lg 5 peab hankija pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamisel tegema põhjendatud kirjaliku otsuse, kuid käesoleval puhul Hankija Kolmandat isikut ei kõrvaldanud, seega ei ole antud lepingute rikkumisi ka Hankija otsuses kirjalikult põhjendanud, kuna varasemalt oli Hankijale teada, et täidetud ei ole kõiki RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud tingimusi.

5.3.3. Nagu Vaidlustaja toob välja on Kolmas isik rikkunud riigihangete registri andmete alusel riigihangete viitenumbrid 239932 ja 232543 alusel sõlmitud lepinguid. Hankija on varasema riigihanke menetlemiste jooksul küsinud 29.04.2024 Transpordiameti poolset

täpsemat informatsiooni riigihanke viitenumber 239932 nimetatud lepingu rikkumiste osas. Vastavalt Transpordiameti 30.04.2024 esitatud vastusele (lisa 3) „AS Infragate Eesti rikkus lepingut, ei püsinud tööde graafikus ka pärast täiendavate tähtaegade andmist ja leppetrahvide kohaldamist (rikkumine oli korduv; pakkujat sai hoiatatud) ning seetõttu taganes Transpordiamet 20.04.2023. a. lepingust. Lepingu tähtaeg sai ületatud mitmekordselt. Pakkuja tasus leppetrahvid ning selgitas, et ta kasutas antud töö tegemisel alltöövõtjat, kes ei osutunud usaldusväärseks ning on antud töövõtjaga ka koostöö tänaseks lõpetanud.“ Transpordiamet kõrvaldas Kolmanda isiku riigihankest „Riigitee nr 4 Pärnu-Tallinn-Ikla Ehitajate tee ja Niidu tn eritasandilise ristmiku põhiprojekti, Liivi tee eskiisi, Ehitajate tee ja Raba tn eritasandilise ristmiku eskiisi koostamine“ (viitenumber 281935), kuid Kolmas isik vaidlustas selle Hankija otsuse ja vastavalt 16.10.2024 vaidlustuskomisjon otsusele 182-24/281935 tühistati Transpordiameti Kolmanda isiku kõrvaldamise otsus. Tegu on jõustunud vaidlustuskomisjon otsusega ja kuna Hankijale ei ole nende lepingute täitmise osas uusi lepingute rikkumisi ega täiendavaid põhjendusi teada, siis ei olnud võimalik Hankijal samade lepingute rikkumiste osas Kolmandat isikut kõrvaldada käesolevast riigihankest, kuna sel juhul minnakse vastuollu vaidlustuskomisjon otsusega.

Vaidlustuskomisjon on otsustes 09.05.2025 vaidlustusasjades 95-25/289468,289472 ja 16.10.2024 vaidlustusasjas 182-24/281935 leidnud, et Kolmanda isiku kõrvaldamine ei olnud õiguspärane ja selle juures ei leidnud, et isegi kui ei ole üheaegselt täidetud kõiki RHS § 95 lg 4 p 8 sätestatud tingimusi lepingute rikkumisi, siis kogumis oleks saanud arvesse võtta ja kõrvaldada Kolmas isik.

5.4. Hankija ei ole tuvastanud, et Kolmas isik oleks eksinud RHS § 95 lg 4 p 9 vastu esitades valeandmeid.

Kolmas isik vastas hankepassis küsimusele: „Eduka pakkuja poolt RHAD „Kõrvalejätmise alused seoses maksejõuetusega, huvide konfliktiga või ametialaste käitumisreeglite rikkumisega“ punktile 14 „Ennetähtaegne lõpetamine, kahjutasu või võrreldavad sanktsioonid“ vastusega „JAH“ ja esitas eraldi dokumendi „AS Infragate Eesti selgitused riigihangete registris kajastuvate rikkumiskannete ja rakendatud heastamiseetmete kohta“.

5.5. Hankija otsus Kolmanda isiku kvalifitseerimise osas on õiguspärane. Alusetud on kahtlused, et Kolmas isik ei vasta „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ tingimusele nr 1.

Kuna Kolmas isik on märkinud oma pakkumuses, et isikute CV-sid ja ettevõtte referentse peavad nad ärisaladuseks, siis täpsemad selgitused on lisa 1.

5.6. Hankija ei saanud väljastada Vaidlustaja poolt küsitud dokumente ega andmeid nende osas. Hankija on nõus Kolmanda isiku ärisaladuse deklaratsiooniga selles osas, mille pakkuja on ärisaladuseks märkinud. Hankija on arvamisel, et see, mille väljastamist Vaidlustaja oma vaidlustuses taotleb, sisaldab Kolmandal isiku ärisaladust EKTÄKS § 5 lg 2 mõttes.

Vale on Vaidlustaja väide, et spetsialistide nimed on eelnevalt juba avalikustatud teistes dokumentides, seega ei saa ka väita, et CV-s sisalduv töötaja hariduskäik, pädevus ja töökogemus või olla Kolmanda isiku jaoks ärisaladus EKTÄKS § 5 lg 2 tähenduses. Kolmas isik on kinnitanud, et ärisaladuseks on ka tema töötajate oskusteavet puudutav tehniline teave ning isikute CV-d ja ettevõtte referentsid, siis ei saanud hankija esitada vaidlustajale andmeid ka vaidlustuse punktis 36 nõutud põhisisu osas. Õige pole see, et kui Kolmas isik ega Hankija pole sõnaga „kaubanduslik väärtus“ määratlenud oma ärisaladusega kaitstud andmeid, siis ei

olegi nimetatud andmed kaubanduslikult väärtuslikud. Tallinna Halduskohus oma 29.01.2020 otsuses 3-19-2345 (p 17) on märkinud, et see, kas üks või teine asjaolu on äriühingu ärisaladus on äriühingu enda määratleda.

Ei ole õige vaidlustuses esitatud väide, et referentsid ei sisalda endas konfidentsiaalseid kaubandusliku väärtusega andmeid, sest need on suuresti kättesaadavad Kolmanda isiku enda kodulehel. Kolmanda isiku koduleheküljel olevate referentslepingute osas ei ole kõiki lepingute alusel täidetud detaile, mille alusel saab Hankija kontrollida kas esitatud lepingud vastavad nõuetele.

Tallinna Ringkonnakohus oma 22.02.2022 otsuse 3-21-2664 p-is 20 on leidnud, et kolmandate isikute huvi ärisaladust sisaldavate dokumentide kaitsmiseks on ilmselgelt kaalukam kui kaebajate huvi vastavate dokumentidega tutvuda. Kolmandate isikute ärisaladuse avaldamine kaebajatele kahjustaks nende vahelist konkurentsi. Selleks, et tagada riigihankes konkurentsi efektiivne ärakasutamine, peab pakkujatel olema võimalik esitada pakkumused ja pakkumust puudutavad selgitused kartmata, et nende ärisaladused võiksid saada teatavaks teistele ettevõtjatele. Ka riigihangete seadus (RHS) paneb hankijale kohustuse hoida ettevõtjate ärisaladust (nt RHS § 47 lg 5, § 113 lg 8). Tulenevalt Euroopa Kohtu kohtuasjast C-450/06 on ausa konkurentsi jaoks oluline, et hankijad ei avaldaks hankemenetluses saadud teavet, mille sisu võidakse kasutada konkurentsi kahjustamiseks.

Hankijal ei olnud kohustust Vaidlustajale esitada teavet, mis sisaldab Kolmanda isiku poolt kinnitatud ja selgitatud ärisaladust. Tallinna Ringkonnakohus oma 25.03.2020 otsuses 3-19-2345p-is 23 on leidnud: „*Kaebaja menetluslikke õigusi tasakaalustab kohtute kohustus kontrollida hankija otsuseid ka osas, mis on hõlmatud ärisaladusega.*“

5.7. Hankija esitas täiendavad seisukohad.

Kolmas isik väidab, et kuna Hankija läbi viidud riigihanke viitenumber 274807 tulemusel sõlmitud hankelepingu rikkumistest hoolimata on Hankija jätnud Kolmanda isiku kõrvaldamata tõendab ilmekalt, et Hankija jaoks ei ole kõnealune rikkumine ise oluline ning rikutud ei saa olla ka hankelepingu olulist tingimust.

Nagu Hankija on oma 22.08.2025 vaidlustuse vastuses välja toonud, siis Hankija jaoks oli kõnealune rikkumine oluline ja oli rikutud hankelepingu olulist tingimust, kuid kuna nimetatud lepingu rikkumise osas on vaidlustuskomisjon teinud 09.05.2025 vaidlustusajajas 95-25/289468,289472 otsuse, milles on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Kolmanda isiku lepingute rikkumised ei ole olnud olulised. Kuna nende lepingute täitmise osas ei ole uusi lepingute rikkumisi ja Hankijal ei ole ka täiendavaid põhjendusi, siis ei olnud võimalik Hankijal samade lepingurikkumiste osas Kolmandat isikut kõrvaldada riigihankest, kuna sel juhul läheks Hankija vastuollu vaidlustuskomisjoni otsusega.

Hankija ei nõustu ka Kolmanda isiku väidetega, et rikkumise sisulise poole pealt heitis Hankija läbiviidud riigihanke viitenumber 274807 tulemusel sõlmitud hankelepingu Kolmandale isikule ette üksnes formaaltehnilisi minetusi, kuid Hankija on omapoolsed täpsemad põhjendused nimetatud rikkumiste osas esitanud riigihangete viitenumbrid 289468 ja 289472 vaidlustuse raames. Kuna Hankija ei ole Kolmandat isikut Riigihankest kõrvaldanud, siis ei ole vastavalt RHS § 96 lg 5 hankija antud lepingu rikkumisi täpsemalt kirjalikult põhjendanud.

6. Kolmas isik, AS Infragate Eesti, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Hankija on õiguspäraselt jätnud Kolmanda isiku Riigihankest hankemenetlusest kõrvaldamata

6.1.1. Isegi juhul, kui pakkuja suhtes esineksid RHS § 95 lg 4 p-s 8 kirjeldatud alus - mida Kolmanda isiku suhtes ei esine - siis ka sellisel juhul tekiks hankijal õigus pakkuja hankemenetlusest kõrvaldada vaid juhul, kui hankijal on tekkinud põhjendatud ehk objektiivne kahtlus pakkuja usaldusväärsuse kohta. Praegusel juhul Hankijal sellist kahtlust ei tekkinud ega pidanudki tekkima, sest kõik väidetavad rikkumised, millele Vaidlustaja tugineb, on olnud seotud hankelepingtonuga, mille ese ei ole kuidagi seostatav käesoleva riigihanke esemega.

On oluline, et hankijal tuleb igal juhul pakkuja usaldusväärsuse hindamisel võtta arvesse varasema väidetava rikkumise valdkonda ja laadi, sh hankelepingtonu eset ning seda, kas väidetav rikkumine saab omada üldse kaalu hinnatavas hankemenetluses.

Mitte ükski Kolmanda isiku kohta riigihangete registris tehtud rikkumismärke, millele Vaidlustaja praegusel hetkel tugineb, ei seonu hoonete projekteerimise hankelepingtonuga ehk sellise esemega, nagu Riigihankes. Kolmas isik on lisaks projekteerimisele majandustegevuse registris veel registreerinud järgnevad tegevusalad: ehitamine ja hooldamine, tuleohutusteenus, gaasitööd, liikluskorralduse projektide tegemine, omanikujärelevalve, muinsuskaitse, elektritööd, ehitusuuringud, ehitise audit ning ehitusprojekti ekspertiis (vt lisas nr 1 esitatud tõendit). Kolmanda isiku näol on tegemist ettevõtjaga, kes tegeleb mitmel erineval tegevusalal ja -valdkonnas ning kellel on iga tegevusala ja valdkonna kohta ka üksteisest erinevad ja eraldiseisvad allüksused (st erineva personaliga osakonnad, sh erinevate juhtidega osakonnad).

6.1.2. Vaidlustaja on esitatud vaidlustuses tuginenud kokku Kolmanda isiku väidetavale kuuele rikkumisele, mille puhul väidab Vaidlustaja, et täidetud on RHS § 95 lg 4 p-s 8 välja toodud asjaolud. Kolmas isik vaidleb nendele seisukohtadele vastu. Kolmas isik rõhutab, et on kõik rikkumised ka vaidlustanud, kuigi osa hankijaid on vastuolus RHS § 83 lg-ga 7¹ jätnud selle riigihangete registris kajastamata.

6.1.2.1. Esiteks on Vaidlustaja hinnangul Kolmas isik rikkunud hankelepingtonu riigihankes viitenumber 274807. Selle hanke puhul on tähelepanuväärne, et tegemist on sama hankijaga käesolevas vaidluses ehk Tallinna Linnavaraametiga. Ainuüksi faktist, et sama hankija ehk Tallinna Linnavaraamet on sõltumata riigihangete registrisse kantud rikkumisest tunnistanud Kolmanda isiku pakkumuse edukaks ning jätnud Kolmanda isiku hankest kõrvaldamata tõendab ilmekalt, et Hankija jaoks ei ole kõnealune rikkumine ise oluline ning rikutud ei saa olla ka hankelepingtonu olulist tingimust.

Rikkumise sisulise poole pealt heitis selles hankes Hankija Kolmandale isikule ette üksnes formaaltehnilisi minetusi (näiteks hilines omanikujärelevalveprotseduuride programmi esitamine, ühe nõupidamise protokoll esitati hilinenult, tööaja aruandluslehed esitati puhkuseperioodi tõttu hilinemisega jms). Ükski rikkumine ei ole selline, mille puhul saaks objektiivselt väita, et tegemist on eraldivõetuna hankelepingtonu olulise tingimusega ning et rikkumine oleks olnud oluline. Seejuures on eraldi rõhutamist väärt asjaolu, et kõnealuse riigihanke rikkumisega seonduvalt on rikkumise vastavust RHS § 95 lg 4 p-le 8 hinnanud ka vaidlustuskomisjon ning järeldanud oma 09.05.2025 otsuses 95-25/289468 (jõustunud), et

riigihankes viitenumber 274807 ei ole Kolmas isik toime pannud RHS § 95 lg 4 p-le 8 vastavat rikkumist.

6.1.2.2. Teiseks on Vaidlustaja tuginenud väidetavale rikkumisele riigihankes viitenumber 269782. Tegemist on Tallinna linna teise allasutuse Tallinna Strateegiakeskuse poolt läbi viidud hankega. Seega on põhjendatud eeldada, et kui Tallinna linna allasutus Tallinna Linnavaraamet jättis Kolmanda isiku praeguses hankes menetlusest kõrvaldamata, siis ei pidanud ta Tallinna Strateegiakeskuse poolt esile toodud rikkumist oluliseks.

Väär on Vaidlustaja poolt esitatud väide, nagu oleks tööd üle antud ca 3 kuud nõutust hiljem. Kolmas isik esitas hankelepingule vastava töö kogumahu hankijale 23.05.2024 ehk hankelepingus kokkulepitud tähtajale järgneval päeval. Pärast seda esitas hankija aga hulgaliselt veel täiendavaid märkusi, mille lahendamiseks täpsustas kolmas isik teostatud tööd. Seega teostas Kolmas isik tööd vastavalt hankija suunistest ja nõuetest ning tööde lõpliku üleandmise tähtaeg ei ole kuidagi käsitletav lepingu rikkumisena.

Täiendavalt peab Kolmas isik vajalikuks välja tuua, et projekti raames tööde teostamise tähtaegasid mõjutas asjaolu, et Tallinna linnal ei olnud väljatöötatud ühtseid nõudeid välisvõrkude projektide BIM-mudelile, mistõttu pidi Kolmas isik korduvalt muutma juba teostatud tööd. Hankija ja Kolmas isik allkirjastasid lõpliku tööde üleandmise-vastuvõtmise 31.08.2024, milles aga ei kajastunud hankija leppetrahvi nõuet, samas nähtub aktist, et pooled leppisid kokku lisatööde eest makstava tasu vähendamises 10%, mille näol on tegemist kompromissiga VÕS § 578 mõttes ehk Kolmanda isiku hinnangul ei ole hankija leppetrahvi selles hankes ka vaatamata riigihangete registris sisalduvatele väidetele kohaldanud.

6.1.2.3. Kolmandaks on Vaidlustaja tuginenud väidetavale rikkumisele riigihankes viitenumber 255999. Kolmas isik ei nõustu, et oleks toime pannud väidetavad lepingurikkumised ning leppetrahvinõuded olid alusetud.

Hankijal olid selles hankes Kolmanda isiku suhtes järgnevad etteheited, millega Kolmas isik ei ole nõustunud ning mille kohta on andnud ka omapoolsed kirjalikud selgitused, kus on põhjendatult tagasi lükatud kõik väited lepingu rikkumise kohta:

- omanikujärelevalve esindaja puudumine mittestruktuurse materjali paigaldamise juures;
- ehitajapoolne tehnoloogia rikkumine struktuurse materjali paigaldamisel;
- pakkuja vastutava projektijuhi ja silla järelevalveinseneri mitteilumune Tagadi ökodukti ehitustööde lõppemise fikseerimiseks ja tehtud tööde kvaliteedi hindamiseks korraldatud tehnilise komisjoni koosolekule.

Hankija ja pakkuja vahel toimus lepingu algstaadiumis kohtumine, kus lepidi kokku pakkuja meeskonna objektile viibimise põhimõtted. Toimiti ja tegutses vastavalt hankijaga kokkulepitule. Omanikujärelevalve esindaja ei ole puudunud mittestruktuurse materjali paigaldamise juurest. Vastavad selgitused on hankijale antud. Tegemist oli ebakõlaga hankija ja Kolmanda isiku vahel.

Seoses teise etteheitega on hankija asunud väitma objektikaamera alusel, et paigaldatud struktuurse materjali kihtide vahe on lubatust kõrgem. Kolmanda isiku esindaja viibis objektile kohapeal ning teostas ehitustööde teostaja poolt struktuurse materjali paigaldustööde ülevaatus. Kolmas isik saab kinnitada, et ehitustööde teostaja poolt rajatud kihipaksused vastasid kooskõlastatud tööde tehnoloogiale.

Kolmanda etteheite puhul on selgelt tegemist arusaamatuse ja nn möödarääkimisega. Kolmanda isiku vastutav insener oli esiteks veendunud, et koosoleku näol ei olnud tegemist tehnilise komisjoni koosolekuga, kuivõrd ehitustööd ei olnud objektil veel valmis (ehitustööde valmimine on tehnilise komisjoni kokkukutsumise eelduseks). Teiseks aga oli hankija poolt saadetud koosolekukutsest võimalik aru saada, et koosolekul on võimalik osaleda ka veebi vahendusel, mida kolmanda isiku esindaja ka teha üritas, kuid kahjuks ei olnud see võimalik. Oluline on siiski märkida, et kolmanda isiku teised esindajad, kes objektiga olid seotud, osalesid koosolekul.

Seega ei ole ükski eelkirjeldatud rikkumisest ei eraldi ega ka kogumina käsitletav hankelepingu olulise tingimuse rikkumisega ega ka olulise või pideva rikkumisega. Eelnev nähtub selgelt ka väidetavalt hankija poolt kohaldatud leppetrahvide suurusdest - millele Kolmas isik on vastu vaieldud ning millega ei nõustu – mida lepingu mahtu silmas pidades ei saa pidada oluliseks leppetrahviks.

Kolmas isik on tekkinud olukorra läbi analüüsinud ning võtnud tarvitusele meetmed, mis tulevikus minimeerivad inimlikest eksimustest tekkida võivaid vigu.

6.1.2.4. Neljandaks on Vaidlustaja tuginenud väidetavale rikkumisele riigihankes viitenumber 245132. Riigihangete registrisse kantud väidetavate rikkumismärgete aluseks on hilinemine seoses võetud pinnaseproovide laborisse toimetamisega. Võetud pinnaseproovid toimetati esmalt vahelattu ja alles seejärel laborisse. See tõi kaasa olukorra, kus ehitustööde teostaja akteeris tätepinnase paigaldamise enne, kui laborist oli saabunud vastus. Kolmas isik möönab, et töögraafiku pingelisuse tõttu ei olnud võimalik pinnaseproovi koheselt laborisse toimetada, mistõttu viibis laborist proovi saamise vastus. Tulenevalt tekkinud olukorrast on Kolmas isik oma töökorraldust täiel määral muutnud ning samalaadsete olukordade teke tulevikus on välistatud. Arvestades lepingu kogumaksumust (72 280 eurot) ei ole leppetrahvi summa 1500 eurot selline, mis viitaks hankelepingu olulisele rikkumisele

6.1.2.5. Viiendaks on Vaidlustaja tuginenud väidetavale rikkumisele riigihankes viitenumber 239932. Viidatud hange koosnes kokku seitsmest osast, millest viie osas saavutati täielikult hankelepingu eesmärk.

Leppetrahvi määramise aluseks oli kvaliteedi tagamise kavas võtmeisikute nimetamisega seoses toimunud väidetav hilinemine. Hilinemise põhjustas aga asjaolu, et hankija soovis ühe kvaliteedi tagamise kavas nimetatud projekteeri asendamist ning poolte vahel toimus ligi kahe kuu vältel arutelu võtmeisiku kooskõlastamise üle, kusjuures hankija viivitas omalt poolt vastava kooskõlastuse andmisega. Samal perioodil, mille eest leppetrahvi nõuti, ei teostanud Kolmas isik aga ühtegi tegevust, mis oleks eeldanud vastava projekteeri pädevust, mistõttu ei saanud isiku suhtes kooskõlastuse puudumine tuua hankijale kaasa ühtegi negatiivset tagajärge.

Waide ristmiku lahendus, mille osas hankija on märkinud riigihangete registrisse, et hankija on lepingust taganenud, koostati Kolmanda isiku poolt vastavalt hankedokumentides esitatud nõuetele ning esitati hankijale. Hankijal tekkis mitmeid soove projektlahenduse muutmiseks, millele vastavalt projekti kolmanda isiku poolt ka korduvalt täiendati. Näiteks soovis hankija, et projektlahendus ei vastaks mitte kehtivatele projekteerimisnormidele, vaid alles tulevikus kehtima hakkavatele nõuetele. Sealjuures ei esitanud hankija oma täiendavaid soove lisatööde tellimuseks. Kuna tulevikus kehtima hakkavate projekteerimisnormidele vastav projektlahendus ei ole võimalik õiguslikult aktsepteerida, siis tegi hankija omalt poolt

ettepaneku leping lõpetada. On oluline, et seoses riigi keerulise rahalise olukorraga võeti lepingu osade 5 ja 7 objektiks olnud töö investeeringute plaanist välja, mistõttu ei olnud hankijal hankelepingu täitmise käigus selgunud asjaolude tõttu enam Waide ristmiku põhiprojekti tarvis ehk hankelepingu täitmise käigus muutusid hankija vajadused. Seega ei kajasta riigihangete registris sisalduv viide, nagu oleks hankija lepingust lepingu osade 5 ja 7 suhtes taganenud, terviklikult lepingu lõpetamise kaalutlusi hankija poolt. Selles hankes on käimas ka kohtuvaidlus, so Kolmas isik on esitanud hagi.

Kolmas isik on veendumusel, et kõnealused rikkumised ei ole kuidagi käsitletavad hankelepingu tingimuste oluliste rikkumistena ning riigihangete registris kajastuv väide, nagu oleks lepingust taganenud, ei kajasta objektiivselt kõiki olulisi asjaolusid, sh ei olnud lepingust taganemisel määravaks Kolmanda isiku poolne väidetav lepingu rikkumine.

6.1.2.6. Kuuendaks on Vaidlustaja tuginenud väidetavale rikkumisele riigihankes viitenumber 232543. Selles riigihankes andis Kolmas isik hankelepingu alusel tehtud ehitusprojekti üle hankelepingus algselt ette nähtud tähtpäeval 10.02.2023. Seejärel toimus projekti hindamine ja vaegtööde likvideerimine. Likvideeritud vaegtöödega ehitusprojekti esitas Kolmas isik hankijale 27.04.2023.

Hankija ja Kolmanda isiku vahel on vaidlus selles, kas hankija kindlaks määratud täiendav tähtaeg lepingu alusel tehtud töö üleandmiseks, hõlmas juba ka hankijale ettenähtud projekti läbivaatamise aega (30 päeva) ja Kolmandale isikule ettenähtud vaegtööde likvideerimise aega (15 päeva). Kuigi algselt hankelepingus kokkulepitud tähtpäev, milleks oli 10.02.2023, ei eeldanud, et selleks ajaks oleks teostatud ka tuvastatud vaegtööd, siis asus hankija pärast algse tähtaja pikendamist, et kõnealune projekti läbivaatamisaeg ja vaegtööde likvideerimise aeg ehk kokku 45 päeva on täiendava tähtajaga hõlmatud ja sellest sõltuvalt tuleb hakata arvutama ka leppetrahvi määramise aluseks võetavate hilinenud päevade arvu. Hankija selline seisukoht ei ole õige. Ei asjaomasest lepingust ega ka kehtivast õigusest ei tulene, et hankelepingus kokku lepitud projekti hindamise ja vaegtööde likvideerimise aeg pidi sisalduma kokkulepitud töö esitamise tähtajas.

Hankijal ei olnud õigust arvestada leppetrahvi pärast 10.02.2023, mil Kolmas isik hankijale projekti vastuvõtmiseks esitas. Hankija ei saanud õiguspäraselt ühepoolset otsustada, et varasemalt määratud täiendavaks projekti esitamise tähtpäevaks pidid olema likvideeritud ka vaegtööd. Seega puudub hankijal alus nõuda Kolmandalt isikult leppetrahvi seoses projekti hilinenult vastuvõtmiseks esitamisega, kuivõrd Kolmas isik esitas hankijale projekti vastuvõtmiseks 10.02.2023, projekti esitamise täiendav tähtpäev oli aga 07.03.2023. Eeltoodud asjaolusid arvesse võttes ei ole ka selle hankelepingu raames Kolmas isik rikkunud hankelepingus kokkulepitud olulist tingimust olulisel määral.

6.1.3. Puudub alus Kolmanda isiku kõrvaldamiseks RHS § 95 lg 4 p 9 alusel.

Vaidlustaja ei ole esitanud mitte ühtegi sisulist põhjendust ega ka sisulist kahtlust, mida Kolmandal isikul oleks võimalik ümber lükata. Vaidlustaja väited on täielikult paljasõnalised ja meelevaldsed.

6.2. Kolmanda isiku pakkumuse kohta tehtud edukaks tunnistamise otsus ja vastavaks tunnistamise otsus, samuti Kolmanda isiku kui eduka pakkuja kvalifitseerimise otsus on õiguspärased.

6.2.1. Kolmas isik mõistab Vaidlustaja seisukohta selliselt, et Kolmanda isiku pakkumuse

edukaks tunnistamise otsuse ning Kolmanda isiku kui eduka pakkuja kvalifitseerimise otsuse on Vaidlustaja vaidlustanud nn otsuste järgnevuse põhimõttest. Kuna Kolmas isik on õiguspäraselt jäetud Riigihankest kõrvaldamata, on õiguspärased ka Hankija otsused tunnistada Kolmanda isiku pakkumus edukaks ning kvalifitseerida Kolmas isik kui edukas pakkuja.

6.2.2. Kuigi vaidlustuse esitamise õigus on ka piiratud informatsiooni tingimustes, siis peab Vaidlustaja välja tooma vähemalt põhistatud kahtluse, millistele konkreetsetele asjaoludele vaidlustaja tugineb, väites, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta pakkuja meeskonna esitatud nõuetele või et Kolmas isik ei vasta kvalifitseerimise tingimusele.

Hankija on kõiki eeltoodud asjaolusid põhjalikult kontrollinud ning leidnud põhjendatult ning vastavalt Kolmanda isiku poolt esitatud pakkumusele, et Kolmanda isiku meeskond vastab RHAD-s esitatud nõuetele ning et Kolmas isik vastab kvalifitseerimistingimustele. Kuna Vaidlustaja ei ole välja toonud ühtegi konkreetset etteheidet, ei ole Kolmandal isikul võimalik ka sisuliselt vastu vaielda Vaidlustaja paljasõnalistele väidetele.

6.2.3. Vaidlustaja taotlus talle andmete väljastamiseks ning taotlus tühistada Hankija otsus, millega keelduti Vaidlustajale andmete väljastamisest tuleb jätta läbi vaatamata või alternatiivselt rahuldamata

RHS § 185 lg-st 1 tulenevalt on vaidlustuse esitamise õigus üksnes olukorras, kus hankija otsus rikub vaidlustaja subjektiivseid õigusi või kahjustab vaidlustaja huvisid. RHS § 185 lg-s 2 on välja toodud loetelu hankija dokumentidest või otsustest, mille peale saab esitada vaidlustuse. Vaidlustaja on vaidlustanud hankija menetlustoimingu, millega Hankija keeldus Vaidlustajale Kolmanda isiku ärisaladust sisaldava informatsiooni edastamisest. Sellise menetlustoimingu vaidlustusõigust Vaidlustajal ei ole ning seetõttu tuleb vastavas osas jätta vaidlustus läbi vaatamata.

Siiski juhul kui vaidlustuskomisjon leiab, et need Vaidlustaja taotlused on lubatavad, vaidleb Kolmas isik neile vastu ning rõhutab, et Vaidlustaja taotletud andmed sisaldavad rangelt Kolmanda isiku ärisaladust ning Vaidlustajal kui Kolmanda isiku konkurendil on olemas selge äriiline ja omakasupüüdlik huvi nende dokumentidega tutvumiseks.

Vaidlustaja poolt taotletud dokumendid, millega tutvumise õigust vaidlustaja praegusel hetkel nõuab, on selgelt Kolmanda isiku ärisaladus EKTÄKS § 5 lg 2 mõttes.

Kolmanda isiku poolt esitatud referentsobjektid ning Kolmanda isiku meeskond ja tema spetsialisti kohta esitatud andmed ei ole ei kogumis ka nende osade paigutuses kättesaadavad kolmandatele isikutele. Kogu info, mis ei ole Kolmanda isiku ärisaladuseks, on avalikustatud Kolmanda isiku kodulehel. Kolmas isik ei ole teadlikult avaldanud Kolmanda isiku meeskonda avalikkusele, mistõttu ei ole õigust Kolmanda isiku meeskonnaga tutvuda ka Vaidlustajal. Siinkohal selgitab Kolmas isik, et arvestades projekteerimisvaldkonna väiksust Eestis ning turu eripärasid, võib esineda olukordi, kus teatud tingimustele vastavate spetsialistide arv on piisavalt väike, et ainuüksi konkreetset projektis kasutatava spetsialisti nimi on käsitletav pakkuja ärisaladusena. Teiseks leidub ka juhtumeid, kus üks spetsialist on lepingulise kohustuse raames hõivatud mitme erineva ning omavahel konkureeriva pakkuja juures. On ilmne, et näitlikustatud juhtumite puhul oleks ka ainuüksi spetsialisti isiku avaldamine Kolmanda isiku otsesele konkurendile informatsioon, millel on kaubanduslik väärtus.

Sama kehtib ka referentsobjektide puhul, kuivõrd on kõigi ehitiste osas ehtisregistrist avalikult kättesaadavad objektiga seotud olnud spetsialistide andmed, mis omakorda annab konkurendile kas tõsikindla vihje või koguni täieliku teadmise Kolmanda isiku meeskonna kohta.

Ei ole vaidlust selles, et Vaidlustaja poolt taotletav informatsioon ei ole kuskil avalikult kättesaadav, Kolmas isik on võtnud kasutusele eraldi täiendavaid meetmeid vastava informatsiooni saladuses hoidmiseks ning sellel informatsioonis on oma salajasuse tõttu kaubanduslik väärtus. Seega on täidetud kõik EKTÄKS § 5 lg-s2 toodud tingimused ning taotletavate andmete näol on tegemist selgelt kolmanda isiku ärisaladusega.

Vaidlust ei ole selles, et Hankija on Kolmanda isiku meeskonna ja referentsobjekti suhtes kontrolli läbi viinud ja leidnud, et Kolmanda isiku pakkumus ning Kolmas isik ise vastab kõigile toodud tingimustele.

6.3. Kolmas isik esitas täiendavad seisukohad.

6.3.1. Kolmas isik nõustub Hankijaga, et vaidlustuskomisjoni ja kohtute poolt tehtud otsused on Hankijale täitmiseks kohustuslikud ning juba jõustunud lahendites fikseeritud asjaolude osas ei ole vajalik Hankija poolne täiendav kontroll. Hankija on käesolevas menetluses selgitanud kuidas ta on kontrollinud Kolmanda isiku vastavust ja millised on olnud kaalutlused. On oluline, et antud juhul on Hankija korduvalt kontrollinud Kolmanda isiku vastavust erinevates hankemenetlustes ja seega saab Hankija tugineda ka varasemalt teadaolevale teabele, sh ka varasemates vaidlustustes kogutud teabele. Hankija ei ole teinud kaalutlusvigu.

6.3.2. Vaidlustaja poolt viidatud riigihanke viitenumber 232543 hankelepingu täitmise osas on käimas Kolmanda isiku algatusel kohtumenetlus hankijaga (tsiviilasi 2-25-7651). Hankija poolt esitatud vastuse lisas toodud riigihanke viitenumber 232543 nimetus on esitatud meilis ekslikult, õige nimetus on Riigitee nr 4 Tallinn – Pärnu – Ikla km 122,6 – 125,2 Sauga – Pärnu lõigu põhiprojekti koostamine. On oluline, et hanke objektiks oli teetariistu projekteerimine, mitte hoone projekteerimine nagu käesolevas hankes. Hankija märgib ka, et minetused hankelepingu täitmisel tekkisid alltöövõtu kasutamisest ning nimetatud hankes esinenud minetuste tõttu on kolmas isik oluliselt muutnud oma töökorraldust kõigis kolmanda isiku eraldi tegutsevates ettevõtetes/osakondades ning välistatud on alltöövõtulepingute sõlmimine minetusi põhjustanud projekteerimistööde korraldamise osade osas. On oluline, et hoonete projekteerimisel ei ole kunagi minetusi põhjustanud projekteerimistööde korraldamise osade osas alltöövõtulepinguid sõlmitud. Seega on Kolmas isik oluliselt ka ümberkorraldanud oma tööd vältimaks esilekerkinud minetuste kordumise võimalusi. Samuti on oluline, et nimetatud hankes esilekerkinud minetustest tingituna on korraldatud ümber projektijuhtimise töökorraldus tagamaks ennetavate tegevuste kohene kasutuselevõtt koheselt võimaliku probleemi esmasel ilmnemisel, sh nt suuliste märkuste registreerimine jms.

Vaidlustaja poolt viidatud riigihanke viitenumber 255999 „Tagadi öko dukti ehitustööd“ tööprojekti koostamise aegse konsultatsiooni teenus, ehitusaegse omanikujärelevalve teenus ja ehitusjärgse (garantiiperioodi) järelevalve teenus esemeks oli omanikujärelevalve teenuse osutamine, mitte projekteerimistööde teostamine või järelevalve projekteerimistööde osas. Kolmas isik märgib, et tulenevalt selles riigihankes ilmnenu minetustest on Kolmas isik korraldanud kõikide ettevõtete/osakondade asjaspepuutuvatel ametikohtadel töötavatele isikutele, sh projektijuhtidele täienduskoolitusi elimineerimaks minetuste tekkimist.

6.4. Kolmas isik esitas täiendavad seisukohad.

6.4.1. Vaidlustuse esitamise üheks oluliseks asjaoluks on Vaidlustaja õiguste põhistatud riive. Käesoleval juhul on Vaidlustaja jätnud vaidlustuse esitamisel esitamata põhistatud etteheited Hankija tegevusele Kolmanda isiku kvalifitseerimisel ja pakkumuste vastavaks tunnistamisel. Vaidlustaja on asunud spekulatsioonide teemal, kas võib esineda alus, kuid ei ole esitanud ühtegi põhistatud alust rikkumise kohta. Kolmas isik saab kinnitada, et sellist alust ei esine ei kvalifitseerimisega seonduvalt ega ka pakkumuse vastavaks tunnistamisega seonduvalt.

6.4.2. Vaidlustaja on esitanud väärade väite, et ehitusloa taotlemine on võimalik ainult eelprojekti alusel. Ehitusloa taotluse aluseks oleva ehitusprojekti staadiumi valib ehitusloa taotleja ise ning see võib olla nii eelprojekti kui ka põhi- või tööprojekt.

Samuti on Vaidlustaja esitanud väite, et kui ehitusloa taotlemine toimub projekterija poolt, siis peab olema vastav projekt eelnevalt võetud tellija poolt vastu. Sellised väited ei vasta tegelikkusele ega ka seadusandlusele.

Lisaks on oluline, et Vaidlustaja on asunud sisustama enda vabal tõlgendusel lepingu täitmisega seotud asjaolusid ning esitanud väiteid justkui Kolmas isik ei oleks referentsiks olevate hoonete projekterimislepinguid täitnud 36 kuu jooksul arvates Riigihanke avalikustamisest. Kolmas isik kinnitab, et Vaidlustaja väited ei ole tõesed.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidlustaja on Hankijale 04.07.2025 esitanud järgmise sisuga päringu:

„Seoses eduka pakkuja Infragate Eesti AS kvalifikatsiooni ning pakkumuse riigihanke alusdokumentide tingimustele vastavuse osas esineva kahtlusega ning tulenevalt vajadusest mõista eduka pakkuja pakkumusele omistatud hindepunkte ning eduka pakkuja pakkumuse eeliseid meie pakkumuse ees (RHS § 47 lg 4 p 3), palume esitada meile järgmine informatsioon:

- i) Eduka pakkuja poolt RHAD „Kõrvalejätmise alused seoses maksejõuetusega, huvide konfliktiga või ametialaste käitumisreeglite rikkumisega“ punktile 14 „Ennetähtaegne lõpetamine, kahjutasu või võrreldavad sanktsioonid“ esitatud vastus: JAH või EI?*
- ii) Eduka pakkuja poolt RHAD „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ tingimuse nr 1 kohta esitatud 2 referentsobjekti andmed.*
- iii) Eduka pakkuja poolt RHAD „Vastavustingimused“ tingimuse nr 6 „Pakkuja meeskond“ 4 spetsialisti kohta esitatud andmed, sh koos andmetega, mille alusel edukas pakkuja tõendas iga spetsialisti vastavust samas punktis toodud kutsekvalifikatsiooni ning kogemuse nõuetele ning mille alusel jagati ka hindamispunkte.“*

Sellele päringule vastas Hankija 10.07.2025 järgmiselt:

„Pakkuja vastus hankepassis küsimusele „Kõrvalejätmise alused seoses maksejõuetusega, huvide konfliktiga või ametialaste käitumisreeglite rikkumisega“ punktile 14 „Ennetähtaegne lõpetamine, kahjutasu või võrreldavad sanktsioonid“ on jah.

Hankija saatis ASile Infragate Eesti päringu ärisaladuse kohta.

AS Infragate Eesti vastus päringule on:

"Käesolevaga kinnitame, et päringus küsitud andmed on ärisaladus, kuna need sisaldavad delikaatseid isikuandmeid ja on AS Infragate Eesti ning meie töötajate oskusteavet puudutav tehniline teave. Isikute CV-sid ja ettevõtte referentse peame ärisaladuseks ka lähtuvalt ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 lõige 2 alusel tervikuna.

Lähtudes RHS § 46 lõige 2 sätestatust ei saa Hankija kolmandatele isikutele avalikustada pakkumuse sisu seda osa, mille pakkuja on pakkumuses märkinud ärisaladuseks."
Tulenevalt ASi Infragate Eesti vastusest ei saa hankija väljastada Teie poolt küsitud dokumente."

Seega on Vaidlustaja pöördunud Hankija poole ja soovinud saada Kolmanda isiku pakkumuses toodud dokumente, Hankija pole neid aga edastanud. Vaidlustaja on seisukohal, et selline keeldumine on Hankija otsus ja see otsus on vaidlustatav vaidlustuskomisjonis.

7.1. Euroopa Kohtu 07.09.2021 otsusest C-927/19 ja 17.11.2022 otsusest C-54/21 tuleneb see, et kui hankija keeldub konkurendile teabe edastamisest, siis võib esitada sellele keeldumisele kaebuse.

07.09.2021 kohtuasjas C-927/19 tehtud otsuses on kohus leidnud (p 106), et *hankija otsus keelduda avaldamast ettevõtjale teise ettevõtja taotluses või pakkumuses sisalduvat konfidentsiaalseks peetavat teavet on akt, mille peale saab edasi kaevata.*

RHS sellist vaidlustamist ette ei näe.

RHS § 185 lg-s 2 on loetletud hankija dokumendid ja otsused, millele võib esitada vaidlustuse vaidlustuskomisjonile.

RHS § 185 lg 2 p-i 8 kohaselt võib vaidlustuse esitada muu käesoleva seaduse alusel tehtud hankija otsusele, mis võib rikkuda vaidlustaja õigusi või kahjustada tema huvisid.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et hankija teade/otsustus mitte edastada konkurendi pakkumusest dokumente pole käsitletav RHS-i alusel tehtud hankija otsusena. RHS ei näe ette, et hankija peab tegema konkurendi dokumentide andmisest keeldumisel põhjendatud otsuse ja et sellele otsusele saab esitada vaidlustuse vaidlustuskomisjonile. Ka vaidlustusmenetlust reguleeriv RHS-i 8. peatükk ei näe ette mingeid erisusi sellise taotluse lahendamiseks - vaidlustuskomisjon võib hankija keeldumist pidada õigusvastaseks, kuid vaidlustuskomisjoni pädevuses ei ole õigust kohustada oma otsusega hankijat dokumente edastama.

7.2. Vaidlustaja eesmärgiks Hankijale 04.07.2025 päringu edastamisel oli saada informatsiooni selle kohta, millised lepingud esitas Kolmas isik oma kvalifikatsiooni tõendamiseks ja millised andmed meeskonna nõuetele vastavuse tõendamiseks. Vaidlustaja soovis saada teada seda, kas esitada vaidlustust või mitte.

Hankija esitas vaidlustusmenetluses koos vastusega lisa 1 ja pidas seal toodud andmeid Kolmanda isiku ärisaladuseks. Vaidlustuskomisjon kattis selles kinni võimaliku Kolmanda isiku ärisaladuse ja edastas selle 23.07.2025 kirjaga nr 12.2-10/168 menetlusosalistele. Seega sai Vaidlustaja vaidlustusmenetluses vähemalt osalise ligipääsu päringus nõutud andmetele ja see võimaldas Vaidlustajal täpsustada oma täiendavates seisukohtades vaidlustuse põhjendusi. Seega on vaidlustuskomisjon on rahuldanud Vaidlustaja taotluse andmete väljaandmiseks.

Olukorras, kus Vaidlustaja on vaidlustusmenetluses saanud nõutud informatsiooni ja vaidlustusmenetlus lõpeb käesoleva otsusega, ei saa Hankija 10.07.2025 keeldumine dokumentide edastamisest enam rikkuda Vaidlustaja õigusi.

7.3. Vaidlustuskomisjon jääb 23.07.2025 kirjas nr 12.2-10/168 toodu juurde, et *hankemenetluses esitatud andmed ja dokumendid ei ole tervikuna kolmanda isiku ärisaladuseks ainuüksi seetõttu, et kolmas isik seda väidab. See, milliste näitajate alusel on hankija kolmanda isiku kvalifikatsiooni kontrollinud, ei oma antud juhul iseenesest kaubanduslikku väärtust, samuti ei saa olla ärisaladus asjaolu, et kolmas isik on täitnud riigihankelepingut, kuid see teave võimaldab vaidlustajal kaitsta piisavalt oma huve vaidlustusmenetluses.*

Vaidlustuskomisjon leiab, et pakkuja ärisaladuseks võib teatud põhjendatud juhtudel pidada eraõiguslike äriühingutega sõlmitud lepinguid ja ka pakkuja meeskonna liikmeid. Sõlmitud hankelepingud aga ei saa olla ärisaladusega kaitstud. Tegemist ei saa olla kaitsmist vääriva teabega, sest hankelepingud (ja ka ehitisregister ja Kutsekoda SA registrid) on avalikud.

Vaidlustuskomisjon hindab igal üksikul juhul seda, kas menetlusosalise nõutavad andmed ja dokumendid sisaldavad ärisaladust, mistõttu peaks tagatud olema menetlusosaliste õiguste kaitse.

7.4. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja taotlus tühistada Hankija 10.07.2025 keeldumine edastada Vaidlustajale dokumente Kolmanda isiku pakkumusest tuleb jätta RHS § 197 lg 1 p-i 8 ja RHS § 192 lg 3 p-i 7 alusel läbi vaatamata Vaidlustajal vaidlustuse esitamise õiguse puudumise põhjusel.

8. Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsus (01.07.2025 käskkiri nr 1.-9/90 p 1)

Vaidlustaja leiab, et pole tuvastatav, et:

- 1) Hankija oleks kontrollinud, kas Kolmanda isiku pakkumuses esitatud spetsialistide (arhitekti, projektijuhi, sisearhitekti, BIM-koordinaatori) kogemuse tõendamiseks esitatud referentsobjekti puhul on täidetud tingimus, mille kohaselt on need teostatud mudelprojekteerimisena (BIM);
- 2) Hankija oleks kontrollinud, kas Kolmanda isiku spetsialistide kogemuse tõendamiseks esitatud referentsobjekti valmimine (st tellijale üle antud ja tellija poolt vastu võetud) jääb „Vastavustingimused“ p-s 6 nõutud referentsperioodi - 60 kuud - sisse;
- 3) Hankija oleks arhitekti ning sisearhitekti kogemuse tõendamiseks esitatud referentsobjekti puhul kontrollinud, kas lepinguliste tööde maht hõlmas kogu referentsobjekti, so kogu 5194,5 m² arhitekti puhul ning 6346,9 m² sisearhitekti puhul;
- 4) sisearhitekti kogemuse osas on kontrollitud nõude, et Riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul peab olema sisearhitektina kogemus vähemalt ühe üle 5000 m² suletud netopinnaga hankelepingu esemega sarnase projekteerimistöode lepingu täitmisel.

8.1. „Vastavustingimused“ osas PAKKUJA MEESKOND on kehtestatud järgmised nõuded:
„Pakkuja peab riigihanke esemeks olevate teenuste teostamisel kaasama järgmised spetsialistid:

Projektijuht: kutsekvalifikatsioon vähemalt diplomeeritud ehitusinsener tase 7 v.a esmane kutse allerialaga hoonete ehitus, spetsialiseerumine projekteerimise juhtimine ja/või hoone ehitusprojekti koostamine (või samaväärne)või kutsekvalifikatsioon volitatud arhitekt tase 7 (või samaväärne);

Kogemus riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul projektijuhina vähemalt ühe üle 5000 m² suletud netopinnaga hankelepingu esemega sarnase projekteerimistöode lepingu täitmisel.

Projektijuhi all mõistab hankija isikut, kes on olnud peatöövõtja projekteerimislepingu täitmise eest vastutav isik.

Arhitekt: kutsekvalifikatsioon vähemalt volitatud arhitekt tase 7 (või samaväärne); Kogemus riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul arhitektina vähemalt ühe üle 5000 m² suletud netopinnaga hankelingu esemega sarnase projekteerimistööde lepingu täitmisel.

Projektijuht ja arhitekt ei või olla üks ja sama isik.

Sisearhitekt: kutsekvalifikatsioon vähemalt volitatud sisearhitekt tase 7 (või samaväärne); Kogemus riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul sisearhitektina vähemalt ühe üle 5000 m² suletud netopinnaga hankelingu esemega sarnase projekteerimistööde lepingu täitmisel.

BIM koordinaator: ehitusalane kõrgharidus

Kogemus riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul vähemalt ühe 5000 m² suletud netopinnaga või üle selle hankesemele sarnase hoone või hoonete kompleksi BIM koordineerimises ja/või BIM teostusmudeli koostamise juhtimises. Projekt peab olema tellija poolt vastu võetud või väljastatud ehitusluba.

Sarnaseks projekteerimise lepinguks loetakse majandus- ja taristuministri 02.06.2015 määrusega nr 51 kinnitatud „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu” koodile 12600 vastavate peamise kasutusotstarbega hoone, hooneosa või hoonete kompleksi projekteerimistööd eelprojekti ja põhi ja/või tööprojekti staadiumis (sh on teostatud vähemalt arhitektuurne osa (sh sisearhitektuurne), konstruktiivne osa, tehnosüsteemide osa (sh küte- ja ventilatsioon, jahutus ja soojusvarustus, veevarustus- ja kanalisatsioon), elektripaigaldise osa (sh tugevvoolu-, nõrkvoolu- ja automaatikapaigaldis), tuleohutuse osa ja energiatõhususe osa), mis on teostatud mudelprojekteerimisena (BIM).

Väljaspool Eestit täidetud projekteerimise lepingute puhul peab hoone kasutusotstarve vastama eelnevalt loetletud otstarbe koodi gruppides kirjeldatud otstarbele.

Pakkumus peab sisaldama lepingu täitmisel vahetult osalevate isikute (projektijuht, arhitekt, sisearhitekt, BIM- koordinaator) CVsid, mis sisaldavad andmeid nende spetsialistidele kehtestatud kvalifikatsiooni ja kogemuse nõuetele vastavuse kohta.

Kui spetsialistile on kutsetunnistus väljastatud Eestis, kontrollib hankija spetsialisti kutsekvalifikatsiooni olemasolu sihtasutus Kutsekoda peetava avaliku kutseregistri kaudu (dokumenti ei ole vaja esitada).

Kui spetsialistile on kutsetunnistus (või muu kutsekvalifikatsiooni olemasolu tõendav dokument) väljastatud väljaspool Eestit, peab pakkuja esitama:

- a) koopia vastavasisulise päeva organi väljastatud dokumendist, mis tõendab spetsialistikutsekvalifikatsiooni olemasolu ning
- b) Eesti Vabariigi pädeva asutuse poolt väljastatud dokumendi, mis tõendab spetsialisti välisriigis omandatud kutsekvalifikatsiooni vastavust hankija nõutud kutsekvalifikatsioonile.

Küsimused ettevõtjale:

1. Arhitekti CV (Dokumendi vorm / 289723_Lisa 7_1 CV arhitekt.docx)
2. Projektijuhi CV (Dokumendi vorm / 289723_Lisa 7_2 CV projektijuht.docx)
3. Sisearhitekti CV (Dokumendi vorm / 289723_Lisa 7_3 CV sisearhitekt.docx)
4. BIM-koordinaatori CV (Dokumendi vorm / 289723_Lisa 7_4 CV BIM-koordinaator.docx)“

Kolmas isik on pakkumuses esitanud arhitekti, projektijuhi, sisearhitekti ja BIM-koordinaatori CV-d. Hankija on kinnitanud, et kontrollis lisaks CV-dele esitatud spetsialistide vastavust „Vastavustingimustele“ ehtisregistrist, Kutsekoda SA kutseregistrist, päringutega, kõrghariduse olemasolu vilistlaste andmebaasist.

8.2. Projektijuht

Vaidlusalusteks küsimusteks on projektijuhiks esitatud isiku puhul see, kas täidetud on sarnast lepingut - mis on teostatud mudelprojekteerimisena (BIM) ja see, kas lepingut on täidetud riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul.

Hankija vastuse lisa 1 lisa 1.10 on projektijuhi CV-s nimetatud lepingu tellija kinnitanud, et tööd teostati CV-s esitatud objektil mudelprojekteerimisena (BIM) ja et seda lepingut täideti 13.11.2019 kuni 28.02.2023. 01.04.2025 on lepingu tellija Hankijale kinnitanud (Hankija vastuse lisa 1 lisa 1.5), et projektijuhiks esitatud isik oli selles lepingus projekteerimise projektijuht. Asjaolu, et lepingu algus oli 13.11.2019, ei tähenda, et lepingu täitmist perioodil 17.02.2020 kuni 28.02.2023 ei saaks lugeda vastavaks „Vastavustingimustele“.

8.3. Arhitekt

Vaidlusalusteks küsimusteks on arhitektiks esitatud isiku puhul see, kas täidetud on sarnast lepingut - mis on teostatud mudelprojekteerimisena (BIM), see, kas lepingut on täidetud riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul ja kas tegemist on olnud üle 5000 m² suletud netopinnaga ehitisega.

Arhitektiks esitatud isiku CV-st tuleneb, et esitatud sarnane leping pole olnud teostatud mudelprojekteerimisena (BIM kohta on CV-s kirjutatud „Ei“) - seega ei vasta leping „Vastavustingimustele“.

Vaidlustusmenetluses on selgunud üksnes see, et tegemist on Pirita Majandusgümnaasiumiga, tellijaks on Tallinna Haridusamet, teostamise periood on esitatud CV kohaselt 2023 kuni 2025.

Riigihangete registrist on leitavad kaks riigihanget:

- 1) „Pirita Majandusgümnaasiumi laienduse projekteerimis- ehitustööd (viitenumber 231339), kestus 2021 kuni 2022;
- 2) Pirita Majandusgümnaasiumi juurdeehituse projekteerimis- ja ehitustööd (viitenumber 277954).

Vaidlustuskomisjon lähtub sellest, et tegemist võib olla riigihankega viitenumber 277954 (Hankija ei ole esitatud lisas 1 andnud teada seda, millise riigihankega on tegemist).

Riigihanke viitenumber 277954 lisa 1 „Tehniline kirjeldus“ p 2.3 on sõnastatud järgmiselt:
„ 2.3. Kavandatava laienduse ja rekonstrueerimise lahenduse orienteeruvad andmed (tööde maht hinnata projektdokumentatsiooni alusel, sealhulgas olemasoleva hoone rekonstrueerimisega kaasneva pinna ulatus).

2.3.1. Suletud netopind uusehitusena, sealhulgas saal ja tööõpetuse maja (m²) 1606,3

2.3.2. Olemasolevas hoones rekonstrueerimistööd (m²) 1300,0“

Seega - kui on tegemist Riigihankega viitenumber 277954, siis ei ole projekteeritava juurdeehituse suletud netopind üle 5000 m² - Hankija on lähtunud sellest, et ehtisregistri andmetel on Pirita Majandusgümnaasiumi ehitise suletud netopind 5194,5 m². Selle riigihanke tulemusena sõlmitava hankelepingu kestus on 28.06.2024 - 31.08.2025.

Vaidlustuskomisjonil pole võimalik kontrollida seda, kas projekteerimistööd tehti ära enne 17.02.2025.

8.4. Sisearhitekt

Vaidlusalusteks küsimusteks on arhitektiks esitatud isiku puhul see, kas täidetud on sarnast lepingut - mis on teostatud mudelprojekteerimisena (BIM), see, kas lepingut on täidetud riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul ja kas tegemist on olnud üle 5000 m² suletud netopinnaga ehitisega.

Sisearhitektiks esitatud isiku CV-s on „Vastavustingimused“ vastavuse tõendamiseks esitatud üks objekt Narva Kesklinna Põhikool, netopind 5925,3 m², BIM kohta on kirjutatud „Jah“, teostamise periood 2021-2025. Kuna hankeleping on teadmata ((Hankija ei ole esitatud lisa 1 andnud teada seda, millise riigihankega on tegemist), siis pole võimalik kontrollida vaidlusalustele nõuetele vastavust. Ainuüksi ehtisregistrist Narva Kesklinna Põhikooli suletud netopinna suurusest ei saa teha järeldust, et sisearhitektiks esitatud isikul on kogemus riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul sisearhitektina vähemalt ühe üle 5000 m² suletud netopinnaga hankelepingu esemega sarnase projekteerimistööde lepingu täitmisel.

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga - Hankija ei ole kontrollinud seda, mida Kolmanda isiku sisearhitektiks esitatud isik realselt „Vastavustingimustes“ nõutud kogemust tõendava lepingu täitmisel tegi.

8.5. BIM koordinaator

Vaidlusalusteks küsimusteks on BIM koordinaatoriks esitatud isiku puhul see, kas täidetud on sarnast lepingut - mis on teostatud mudelprojekteerimisena (BIM) ja see, kas lepingut on täidetud riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul.

Hankija vastuse lisa 1 lisa 1.10 on projektijuhi CV-s nimetatud lepingu tellija kinnitanud, et tööd teostati mudelprojekteerimisena (BIM) ja et seda lepingut täideti 13.11.2019 kuni 28.02.2023. 01.04.2025 on tellija Hankijale kinnitanud (Hankija vastuse lisa 1 lisa 1.5.), et BIM koordinaatoriks esitatud isik oli lepingu täitmisel BIM spetsialist. Asjaolu, et lepingu algus oli 13.11.2019 ei tähenda, et lepingu täitmist perioodil 17.02.2020 kuni 28.02.2023 ei saaks lugeda vastavaks „Vastavustingimustele“.

8.6. Vaidlustuskomisjon asus eelnevalt järgmistele seisukohtadele:

- 1) CV kohaselt arhitektiks esitatud isiku toodud lepingus ei tehtud töid mudelprojekteerimisena (BIM), vaidlustusmenetluses pole esitatud andmeid hankelepingu kohta, mistõttu pole võimalik tuvastada seda, kas see vastab teistele „Vastavustingimustele“;
- 2) sisearhitekti puhul on CV-s toodud hankeleping on teadmata, mistõttu pole võimalik kontrollida vaidlusalustele nõuetele vastavust.

Tulenevalt eespooltoodust tunnistab vaidlustuskomisjon Hankija otsuse Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise kohta kehtetuks selle vastuolu tõttu RHS § 114 lg-ga 1.

9. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus (01.07.2025 käskkiri nr 1.-9/91 p 1)

Vaidlustaja on selle otsuse vaidlustamist põhjendanud:

- 1) Hankija poolt Kolmanda isiku pakkumusele sisearhitekti kogemuse eest 5 hindepunkti

- omistamise õigusvastasusega;
2) otsuste etapiviisilisuse põhimõttega.

Kuna vaidlustuskomisjon asus eelnevalt seisukohale, et Hankija otsus tunnistada Kolmanda isiku pakkumus vastavaks tunnistatakse kehtetuks, siis otsuste etapiviisilisuse põhimõttest tulenevalt tuleb tunnistada kehtetuks ka Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus.

Antud olukorras ei pea vaidlustuskomisjon vajalikuks võtta seisukohta selles, kas Kolmanda isiku pakkumus on sisearhitekti kogemuse eest saanud õigesti 5 punkti.

10. Kolmanda isiku kvalifitseerimise otsus (01.07.2025 käskkiri nr 1.-9/93 p 2)

Vaidlustaja on selle otsuse vaidlustanud põhjendustel, et:

- 1) Kolmanda isiku hankepassis nimetatud teine referentsobjekt - riigihanke viitenumber 213714 tulemusena valminud hoone ehitisregistri koodiga 120308791 projekteerimistööd pole teostatud (hankijale üle antud) tingimuses nõutud Riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul (st perioodil 17.02.2022 kuni 17.02.2025) ja seda mitte üheski tingimuses nõutud projekti staadiumis: st ei eel-, põhi ega tööprojekti staadiumis;
- 2) hoone ehitisregistri koodiga 120308791 ei vasta ka RHAD „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ tingimus nr 1 alapunktis b) sätestatud tingimusele - ehitisregistri andmete kohaselt on hoone ehitisregistri koodiga 120308791 peamise kasutusotstarbe järgne pind on 2865,6 m², mis ei täida nõutud 5000 m² mahtu:

10.1. Dokumendis „Hankepass täiendavate selgitustega“ on sätestatud järgmine pakkujate kvalifitseerimise tingimus (edaspidi Tingimus):

„Pakkuja peab olema riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul nõuetekohaselt täitnud kaks hankelepingu esemega sarnast projekteerimistööde lepingut, millest vähemalt üks projekteerimistöö on teostatud mudelprojekteerimisena (BIM).“

Sarnaseks projekteerimistööde lepinguks loetakse iga lepingut, mis samaaegselt vastab vähemalt kõikidele alljärgnevatele tingimustele:

(a) pakkuja on lepingu täitnud peatöövõtjana;

(b) projekteeritud on majandus- ja taristuministri 02.06.2015 määrusega nr 51 kinnitatud „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu“ koodiga 12600 tähistatud hoone, hooneosa või hoonete kompleks, milles projekteerimistööde maht on vähemalt 5000 m² suletud netopinna arvestuses;

(c) Projekteerimistööd on teostatud eelprojekti ja põhi- ja/või tööprojekti staadiumis (sh on teostatud vähemalt arhitektuurne osa (sh sisearhitektuurne), konstruktiivne osa, tehnosüsteemide osa (sh küte- ja ventilatsioon, jahutus ja soojusvarustus, veevarustus- ja kanalisatsioon), elektripaigaldise osa (sh tugevvoolu-, nõrkvoolu- ja automaatikapaigaldis), tuleohutuse osa ja energiatõhususe osa).

Pakkuja esitab täidetud lepingute andmed hankepassis - lepingute nimekirja koos lepingupartnerite nime, kontaktandmete, hanke objekti, hoone sihtotstarbe, projekteerimistööde mahu m²-tes suletud netopinna arvestuses, BIM mudeldamise, lepingu kehtivusaja ning riigihanke puhul viitenumbriga. Väljaspool Eestit täidetud projekteerimise lepingute puhul peab hoone kasutusotstarbe vastama eelnevalt loetletud otstarbe koodi gruppides kirjeldatud otstarbele“

Kolmas isik on pakkumusega koos esitatud hankepassis nimetanud kahte projekteerimistööde lepingut, sh vaidlusalust riigihanke viitenumber 213714 tulemusena sõlmitud hankelepingut: *11.2019–02.2023; Sakus Teaduse 4/6 administratiiv-laborihoone rekonstrueerimise projekteerimistööd ja autorijärelevalve; 12639–6125m²; BIM; Tellija: Riigi Kinnisvara AS (edaspidi Leping).*

Hankija selgituste kohaselt kontrollis ta Lepingu vastavust Tingimusele:

- 1) riigihangete registrist (riigihange viitenumber 213714) ning ehtisregistrist (kood 120308791);
- 2) tellija kinnituse alusel (Hankija vastuse lisas 1 Lisa 1.10.).

10.2. Riigihangete registri andmetel:

- 1) riigihanke viitenumber 213714 eesmärgiks oli leida *projekteerimistööde peatöövõtja Põllumajandusuuringute Keskuse (Teaduse 4/6, Saku) rekonstrueerimise projekteerimistööde koostamiseks. Hankelepingu kestus hõlmab projekteerimist ning projekteerija järelevalvet ehitustööde käigus tingimusel, et ehitustööd algavad mitte hiljem kui 2 aastat ehitusprojekti Tellija poolsest kinnitamisest.*
- 2) töövõtuleping nr T17710/19 (Leping) on sõlmitud Kolmanda isikuga 13.11.2019, Leping on lõppenud 28.02.2023;
- 3) Lisa 2 „Hankelepingu projekt“ p-i 6 kohaselt on ehitusprojekti koostamise staadiumid:
  - põhiprojekt – kõik projekti osad (sh kunstiteoste asukoha lahendus);
  - tööprojekt – arhitektuurne ja sisearhitektuurne osa (sh sisustus, seadmed ja tehnika);
  - energiamärgise koostamine hoone projekteerimisel, järgides energiatõhususe miinimumnõudeid ning hinnates hoone vastavust energiatõhususe miinimumnõuetele;
  - esmane taotluseelarve koostamine: Eelprojekti staadiumile. Lõplik taotluseelarve koostamine: Põhiprojekti staadiumile ja arhitektuurse osa ning sisearhitektuurse osa tööprojekti staadiumile
- 4) Lisa 2 „Hankelepingu projekt“ p-i 18 kohaselt on projekteerimisperiood 9 kuud alates lepingu sõlmimisest nõustumise andmisest. Nimetatud perioodile lisandub täiendavalt projekteerija järelevalve teostamine vastavalt eritingimuste punktile 1.7.

Tellija 01.06.2023 kinnituskirja (Hankija vastuse lisas 1 Lisa 1.10.)järgi:

- 1) Lepingu periood 13.11.2019 kuni 28.02.2023;
- 2) Lepinguga hõlmatud tööd: projekteerimine, ehitusaegne projekteerija autorijärelevalve; Projekteerimisel teostati eskiis, eelprojekt ja põhiprojekt, arhitektuuri ja sisearhitektuuri, sh laborisisustuse osas teostati tööprojekt. Eelprojekti alusel taotleti projektile ehitusluba. Tööd teostati mudelis- BIM projekt.
- 3) Tööde raames: rekonstrueeriti Teaduse 4/6 hoone, suletud netopinnaga 6125 m², va karantiinkasvuhoone osa. Töötati välja hoone sisearhitektuurne lahendus ning laborisisustus. Rajati gaasikeskus suletud netopinnaga 16,1 m². Rekonstrueeriti kaugkütte torustikke ca 110 m, kanalisatsioonitorustikke 119 m, sademeveetorustikke, sh дренаži 440 m, tugevoolu välisvõrku ca 811 m, sidevõrku 37 m ning laiendati majaesist ja -tagust parklat. Lisaks rekonstrueeriti kogu hoone elektripaigaldised, KVV, VK, rajati aspiratsioonisüsteem ja puhtavee süsteem ning erigaaside süsteem. Rajati TTML labori tarbeks heitvete puhastussüsteem 2x2m³;
- 4) projekteeritud rajatise või selle osa kasutusotstarve - 12639 Muu haridus-või teadushoone.

Ehitisregistris on ehitise ehitisregistri koodiga 120308791 kohta järgmised andmed:

- 1) suletud netopind – 6110,2 m²;
- 2) ehitusalune pind – 2644,1 m²;
- 3) kasutusotstarve 12639 (Muu haridus või teadushoone) - 2865,6 m²;
- 4) ehitisregistri osas „Ehitise asukoht ja osad“ tuleneb, et mitteeluruumide pind (kood 3759101) on 2865,6 m², üldkasutatavate ruumide pind (kood 3772272) on 2789,2 m² ja tehнопind (kood 3765508) on 455,4 m² ning kõikide nende pindade kasutusotstarve on 12639 (Muu haridus või teadushoone);
- 5) eelprojekti alusel on esitatud ehitusloa taotlus 15.05.2020 ja ehitusluba on väljastatud 26.05.2020, 19.01.2021 on esitatud ehitise alustamise teatis.

10.3. Riigihanke hanketeade avaldati ja Riigihange algas 17.02.2025. Sellest tulenevalt pidid Tingimuses nõutud projekteerimistööde lepingud olema täidetud perioodil 17.02.2022 kuni 17.02.2025.

Riigihanke viitenumber 213714 tulemusena sõlmitud hankelepingu (Leping) järgi tuli nii projekteerida, kui ka teostada järelevalvet, projekteerimine pidi olema läbi viidud 9 kuu jooksul alates hankelepingu sõlmimisest, st alates 13.11.2019. Seega projekteerimine (eelprojekti ja põhi- ja/või tööprojekti staadiumis, konstruktiivne osa, tehnosüsteemide osa, elektripaigaldise osa, tuleohutuse osa ja energiatõhususe osa) pidi olema teostatud hiljemalt august 2020.

Riigihankes „Teaduse 4/6, Saku hoone rekonstrueerimistööd“ (viitenumber 228314) on Lisa 1 „Tehniline kirjeldus“ viidatud tööprojektile - <https://projektid.rkas.ee/api/shared-files?token=bxoXhpiVuselwgew>. Ja sealt on nähtav, et tööprojekt on koostatud septembris 2020, mistõttu on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Kolmanda isiku hankepassis esitatud Leping ei vasta Tingimusele, sest tööprojekti pole tehtud Riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul. Nõustuda tuleb ka Vaidlustajaga, et eelprojekti alusel ehitusloa väljastamine 26.05.2020 näitab seda, et ka eelprojekti ei tehtud Tingimuses nõutud perioodil.

10.4. Kuna ehitisregistri osas „Ehitise asukoht ja osad“ on nii mitteeluruumide pind 2865,6 m², üldkasutatavate ruumide pind 2789,2 m² kui ka tehнопind 455,4 m² kasutusotstarbega 12639 (Muu haridus või teadushoone), siis ei saa vaidlustuskomisjon lugeda tõendatuks, et nõutud kasutusotstarbele vastab hoones ainult 2865,6 m².

10.5. Tulenevalt eespooltoodust tunnistab vaidlustuskomisjon Hankija otsuse Kolmanda isiku kvalifitseerimise kohta kehtetuks selle vastuolu tõttu RHS § 98 lg-tega 5 ja 5¹.

11. Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsus (01.07.2025 käskkiri nr 1.-9/93 p 1)

11.1. Hankija on Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmist põhjendanud järgmiselt: „*Pakkuja on rikkunud kahte Tallinna linnaga eelnevalt sõlmitud riigihanke lepingut. 09.05.2025 vaidlustusasjas nr 95-25/289468, 289472 asus VAKO seisukohale, et pakkuja AS Infragate Eesti ei ole eelnevalt sõlmitud lepinguid oluliselt või pidevalt rikkunud.*“

Vaidlustusmenetluses on viidatud ka vaidlustuskomisjoni 16.10.2024 otsusele vaidlustusasjas 182-24/281935.

Vaidlustuskomisjon on vaidlustusasjades 95-25/289468, 289472 ja 182-24/281935 Kolmanda isiku vaidlustused rahuldanud ja kõrvaldamise otsused kehtetuks tunnistanud

(vaidlustuskomisjoni otsused on jõustunud).

Hankija ja ka Kolmas isik on asunud seisukohale, et jõustunud vaidlustuskomisjoni otsustega on tuvastatud, et Kolmas isik pole hankelepinguid oluliselt või pidevalt rikkunud ja Kolmanda isiku Riigihankest kõrvaldamine oleks vastuolus jõustunud vaidlustuskomisjoni otsustega.

Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu.

11.1.1. Vaidlustusasjas 95-25/289468, 289472 oli vaidlus selles, kas Hankija kõrvaldas AS-i Infragate Eesti 28.03.2025 käskkirjaga nr 1.-9/31 ja 28.03.2025 käskkirjaga nr 1.-9/35 õiguspäraselt.

Vaidlustuskomisjon asus otsuse p-is 23 järgmisele seisukohale:

„23. Kokkuvõttes leiab vaidlustuskomisjon, et ei Põhjendustes ega vaidlustusmenetluses ei ole Hankija tõendanud, et Vaidlustaja on rikkunud oluliselt või pidevalt eelnevalt sõlmitud hankepingu olulist tingimust või hankepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi, mis on faktiliseks eelduseks selleks, et Hankija saaks kaalutleda, kas Vaidlustaja Riigihangete hankemenetlustest kõrvaldamine RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel on põhjendatud, õiguspärane ja proportsionaalne.

Eeltoodust tulenevalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija 28.03.2025 otsused, millega Vaidlustaja kõrvaldati RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel Riigihangete hankemenetlustest ei ole kooskõlas RHS § 96 lg-ga 5 ning RHS § 3 p-iga 2 ning tuleb tunnistada kehtetuks.“

Vaidlustuskomisjon ei tuvastanud vaidlustusasjas 95-25/289468, 289472 tehtud otsuses seda, et Kolmas isik polnud oluliselt või pidevalt rikkunud kahte hankepingut - riigihanke „A.H. Tammsaare tee 135 sotsiaalmaja ehituse omanikujärelevalve“ (viitenumber 274807) tulemusel sõlmitud hankepingut ja riigihanke „Vormsi roheala projekteerimine“ (viitenumber 269782) tulemusel sõlmitud hankepingut. Vaidlustuskomisjon leidis, et üksnes seda, et ühe lepingu puhul polnud Hankija tõendanud rikkumiste olulisus ja pidevus, teise lepingu puhul heitis vaidluskomisjon Hankijale ette seda, et ta on viidanud üksnes teise hankija - Strateegiakeskuse - kirjadele Vaidlustajale (Strateegiakeskuse 07.02.2025 kiri Vaidlustajale nr 4-1.1/24/783-4 ning Strateegiakeskuse 06.11.2024 kiri Vaidlustajale nr 1-1.1/783-2) ning märkinud, et Hankija nõustub Strateegiakeskuse põhjendustega.

Samuti ei saanud Hankija Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmisel lähtuda vaidlustusasjas 182-24/281935 tehtud otsusest. Selles vaidlustusasjas oli mh vaidlustatud Transpordiameti 06.09.2024 korraldus nr 1.3-1/24/0274 osas, milles Kolmas isik kõrvaldati põhjendusel, et Kolmas isik oli oluliselt ja pidevalt rikkunud Transpordiametiga riigihanke viitenumber 239932 tulemusel sõlmitud hankepingu olulist tingimust.

Sellest vaidlustuskomisjoni otsusest tuleneb, et:

- 1) Kolmas isik ei vaidle selle üle, et riigihanke 239932 tulemusel sõlmitud Lepingu täitmisel rikkus Kolmas isik oluliselt ja/või pidevalt hankepingu olulist tingimust ning selle tagajärjeks oli leppetrahvide kohaldamine Vaidlustajale ning lõpuks osaline hankepingust taganemine Transpordiameti poolt (otsuse p 14);
- 2) Transpordiamet ei ole üheski dokumendis esitanud mingeid kaalutlusi selle kohta, miks on Kolmanda isiku hankemenetlusest kõrvaldamine proportsionaalne; Transpordiamet ei ole kõrvaldamisel rakendanud kaalutusõigust või vähemalt ei ole selle rakendamine kontrollitav.

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et Hankija on lähtud Kolmanda isiku Riigihankest kõrvaldamata jätmisel asjakohatutest kaalutlustest ja teinud olulise kaalutlusvea.

Hankija ei saanud oma otsust jätta Kolmas isik kõrvaldamata põhjendada vaidlustusasjades 95-25/289468, 289472 ja 182-24/281935 tehtud otsustega.

Vaidlustuskomisjoni pädevus on kontrollida seda, kas hankija otsus on kooskõlas RHS-iga. Kui vaidlustuskomisjon tuvastas ühel juhul, et Hankija pole tõendanud, et kahe hankelepingu puhul, et Kolmas isik neid rikkus oluliselt või pidevalt ja teisel juhul, et hankija pole kaalunud Kolmanda isiku kõrvaldamist (Kolmas isik ei vaielnud vastu sellele, et on hankelepingut oluliselt või pidevalt rikutud), siis nende vaidlustuskomisjoni otsuste jõustumise järgselt oleks tulnud ühel juhul kõigepealt võtta seisukoht kahe hankelepingu rikkumise osas ja teisel juhul asuda uues otsuses kaaluma Kolmanda isiku kõrvaldamist.

Seega ei saanud Hankija vaidlustusasjades 95-25/289468, 289472 ja 182-24/281935 tehtud otsustest lähtuvalt asuda seisukohale, et vaidlustuskomisjon on mõne hankelepingu puhul tuvastanud, et Kolmas isik pole seda oluliselt või pidevalt rikkunud. Oluline on ka see, et riigihangete registri andmetel on rakendatud Kolmanda isiku suhtes õiguskaitsevahendeid rohkem, kui kolme hankelepingu osas.

11.1.2. RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaselt võib hankija kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja, *kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu olulist tingimust või hankelepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.*

Seega pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamiseks RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel peavad olema üheaegselt täidetud järgmised tingimused:

- 1) pakkuja peab olema rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu või hankelepingute olulist tingimust;
- 2) hankelepingut või hankelepinguid peab olema rikutud oluliselt või pidevalt;
- 3) rikkumise tulemusena on lepingust taganatud, leping üles öeldud, hinda alandatud, kahju hüvitatud või makstud leppetrahvi.

RHS § 95 lg 4 p-is 8 on sätestatud nn vabatahtlik kõrvaldamise aluse. Mis aga ei tähenda seda, et hankija võiks sellest õiguslikust alusest lihtsalt mööda vaadata. Hankija peab riigihangetes, kus RHS § 95 lg 4 p 8 on kohaldatav, kontrollima vähemalt eduka pakkumuse esitanud pakkujal seda, kas tal selle kõrvaldamise aluse faktiline koosseis esineb või mitte.

Kui esineb, siis tuleb hankijal:

- ära näidata milles seisneb varasema(te) hankelepingu(te) rikkumine ning hindama iga konkreetse rikkumise puhul, kas rikutud tingimust saab pidada asjaomase lepingu oluliseks osaks ja kas rikkumine oli oluline või pidev;
- esitada piisavad kaalutlused, miks pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamine/kõrvaldamata jätmine on proportsionaalne (hinnangud sellele, millistel põhjustel on Vaidlustaja varasem tegevus muutnud ta kas hankija jaoks sedavõrd ebausaldusväärseks, et temaga hankelepingu sõlmimine oleks mõistlikust seisukohast vastuvõetamatu või ei ole hankija jaoks need rikkumised sellised, mis näitaksid, et pakkuja võib hankelepingu täitmisel neid korrata).

Kui RHS § 95 lg 4 p 8 kohaldamiseks faktiline koosseis puudub, siis piisab konstateeringust, et sel õiguslikult alusel pakkujat ei kõrvaldata.

11.1.2.1. Vaidlustaja on viidanud kuuele hanklepingule, mida Kolmas isik riigihangete registri andmetel on rikkunud.

Kolmas isik on pakkumuses esitatud hankepassis andnud teada, et tema *on kogenud, et varasem riigihankleping või võrgustiku sektori hankijaga sõlmitud varasem hankleping või varasem kontsessioonileping on lõpetatud enneaegselt, või on määratud kahjutasu või sellega võrreldavad sanktsioonid seoses kõnealuse varasema lepinguga.*

Samuti on Kolmas isik pakkumuses esitanud dokumendi „AS Infragate Eesti selgitused riigihangete registris kajastuvate rikkumiskannete ja rakendatud heastamismeetmete kohta“.

Hankija ei ole Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsuses võtnud seisukohta ühegi hanklepingu rikkumise osas ega ka Kolmanda isiku pakkumuses esitatud dokumendi „AS Infragate Eesti selgitused riigihangete registris kajastuvate rikkumiskannete ja rakendatud heastamismeetmete kohta“ osas.

11.1.2.2. Hankija on vastuse lisades 2 ja 3 esitanud:

- 1) 2024 kirjavahetuse Rail Baltic Estonia OÜ seonduvalt kahes riigihankes (viitenumbriid 255999 ja 245132) Kolmanda isiku suhtes õiguskaitsevahendite rakendamise osas;
- 2) 2024 kirjavahetuse Transpordiametiga seonduvalt riigihankes viitenumber 239932 rakendatud õiguskaitsevahenditega.

04.03.2024 kirjas on Rail Baltic Estonia OÜ Hankijale kinnitanud, et: „*Riigihangete registrisse märgitud AS Infragate Eesti lepingute rikkumised viidatud riigihangetes on olulised ja pidevad ning nendega rikuti hanklepingu olulisi tingimusi.*“

Asjaolu, et Transpordiamet jätkab Kolmanda isikuga koostööd omanikujärelevalve teenuse saamise osas, kuna pakkuja tegutseb ka selles valdkonnas ja seal ei ole koostöös olulisel määral probleeme olnud, ei näita seda, et hanklepingu rikkumine pole olnud oluline või pidev.

11.1.2.3. Tallinna Ringkonnakohus on oma 31.03.2023 otsuses 3-22-2653 (Riigikohus ei võtnud 10.04.2023 kassatsioonkaebust menetlusse) p-is 19.5 leidnud, et *RHS § 95 lg 4 p 8 ei nõua, et pakkuja saab kõrvaldada üksnes siis, kui rikutud on analoogset lepingut. Küsimus on mitte sarnastes lepingutes, vaid nendes rikkumistes, mis omavad tähendust ja mõju ka sõlmitava lepingu täitmisel.*

Vaidlustuskomisjon ei välista, et hankija võib RHS § 95 lg 4 p 8 alusel otsust tehes võtta arvesse ka seda, et rikutud hanklepingud ei ühti sõlmitava riigihanklepingu esemega, kuid ei saa lähtuda sellest, et RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamisel saavad arvesse tulla ainult analoogsed lepingud.

11.1.3. Kokkuvõtlikult on vaidlustuskomisjon seisukohal, et olukorras, kus Kolmas isik on hankepassis jaatanud sanktsioonide kohaldamise kogemist ja esitanud pakkumuses selgitused, ei saanud Hankija jätta vastavatele asjaoludele omapoolset hinnangut Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmisel andmata. Sellises olukorras pidi Hankija:

- 1) võtma seisukoha iga Kolmanda isiku lepingu rikkumise osas – kas tegemist on olulise või pideva rikkumisega;
- 2) kui on tegemist olulise või pideva rikkumisega, siis Kolmanda isiku kõrvaldamist või kõrvaldamata jätmist igal juhul kaaluma.

Vaidlustuskomisjon kontrollib Hankija otsuse õiguspärasust ja ei saa asuda Hankija asemel tuvastama seda, kas Kolmanda isiku puhul esineb RHDS § 95 lg p 8 kõrvaldamise alus või mitte.

Tulenevalt eespooltoodust tunnistab vaidlustuskomisjon Hankija otsuse Kolmanda isiku hankemenetlusest kõrvaldamata jätmise kohta kehtetuks selle vastuolu tõttu eelkõige RHS § 3 p-ga 1.

11.2. Vaidlustaja väitel võib Kolmandal isikul esineda RHS § 95 lg 4 p-is 9 sätestatud kõrvaldamise alus. RHS § 95 lg 4 p 9 on sõnastatud järgmiselt:

(4) Hankija võib kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja:

[---]

8) kes on esitanud valeandmeid käesolevas paragrahvis sätestatud või käesoleva seaduse §-des 98-101 sätestatu alusel hankija kehtestatud kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kohta või jätnud need andmed või § 104 lõigete 7 ja 8 alusel hankija nõutud täiendavad dokumendid esitamata;.

Seega RHS § 95 lg 4 p-i 9 faktiline koosseis on täidetud siis, kui pakkuja on esitanud valeandmeid kõrvaldamise aluste esinemise või kvalifitseerimise tingimisele vastavuse kohta.

Vaidlustuskomisjon ei tuvastanud, et Kolmas isik oleks esitanud valeandmeid kvalifitseerimise tingimustele vastavuse ega ka kõrvaldamise alustega seonduvalt.

12. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 1280 eurot.

Vaidlustaja esitas tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks kogusummas 5927,5 eurot käibemaksuta, kokku 23,71 tunni õigusabi osutamise eest tunnihinnaga 250 eurot.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud pole täies ulatuses põhjendatud ja vajalikud. Vaidlustaja esindaja on kogunud enda väidete tõendamiseks tõendeid, kuid vaidlus pole õiguslikult keeruline, Vaidlustaja esindamine ei nõudnud ka suures mahus dokumentide läbitöötamist. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud põhjendatud ja vajalikud 16 tunni ulatuses, mistõttu tuleb Hankijalt välja mõista 4000 eurot käibemaksuta.

Hankija ja Kolmanda isiku menetluskulud jäävad nende enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)
Ulvi Reimets